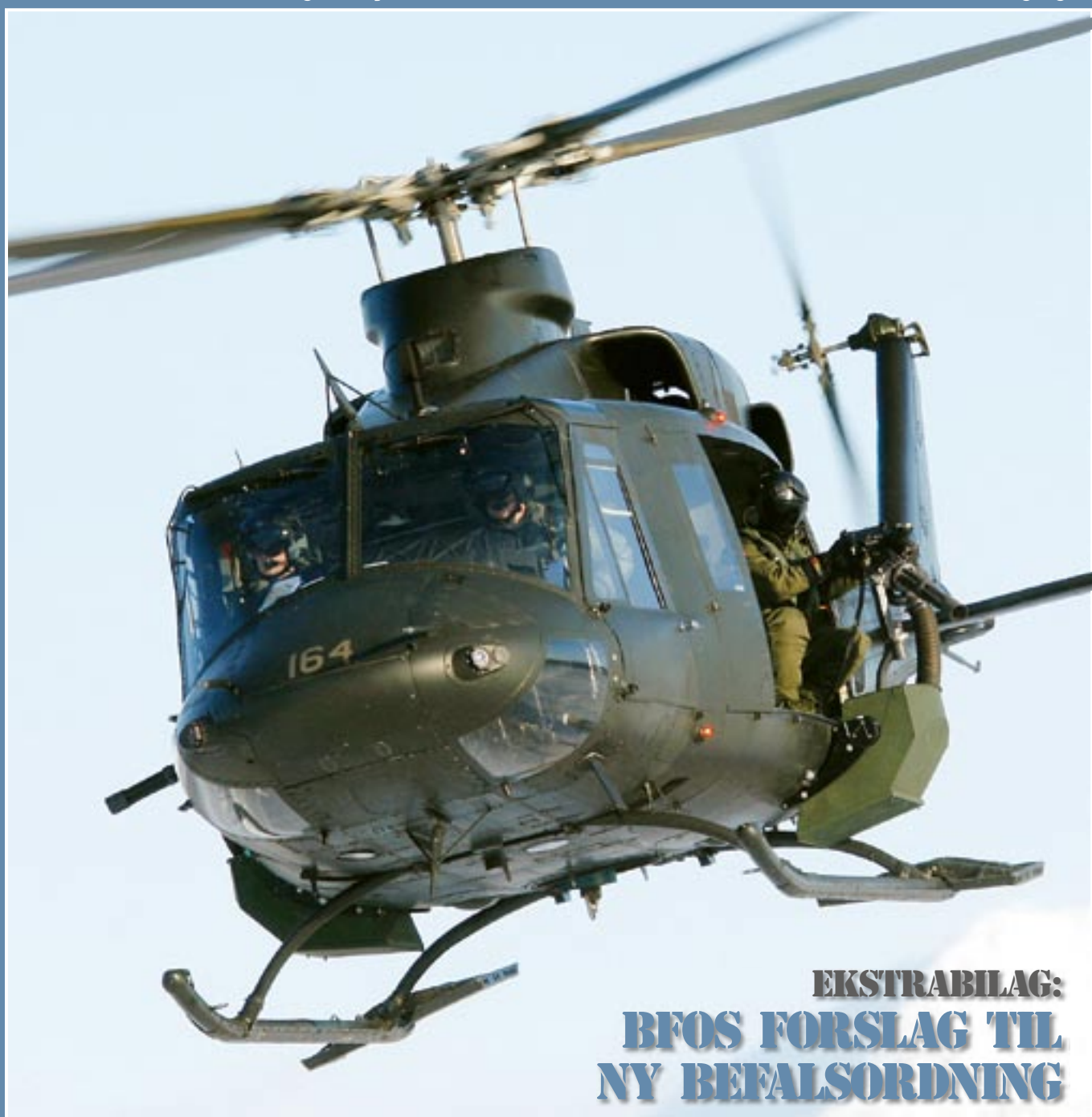

ffisersbladet

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

nr. 2 mars 2008 • årgang 61

EKSTRABILAG: BFOS FORSLAG TIL NY BEFALSORDNING

**USA tenker nytt i
Afghanistan** s.6-7

**Modernisering av
Kystvakten** s.14-15

Når Sukhoi møter JSF
s.42-45

**Helikopterstyrker klar
for Afghanistan** s.48-49

*Ett yrke
– én organisasjon*

UTENLANDSBEORDRING

VURDERER DU Å KJØPE BIL PÅ EXPORT?

VOLVO INTERNATIONAL CUSTOMERS SALES

er en internasjonal salgsorganisasjon som selger biler til diplomater og militære som er på flyttefot. Prisene er meget gunstige da bilene leveres rett fra fabrikk i Gøteborg. Vi har også mulighet til å levere biler i de fleste hovedsteder i Europa og USA. Bilene kan spesialtilpasses til de markeder de skal brukes/sluttbrukes.

THE ALL NEW VOLVO V70

Pris fra EUR 23 250 (2.0D)

THE ALL NEW VOLVO XC70

Pris fra EUR 28 870 (D5)

VOLVO XC90

Pris fra EUR 30 975 (D5)

ONE WORLD, ONE MARKE

Velkommen til en informativ samtale med
Jon Bergersen, Tax-Free Sales tlf 22 88 26 05, mobil 901 35 280, fax 22 64 55 17
e-mail: jon.bergersen@bilja.no

bilja
Nordens største bilkjede

Offisersbladet

Nr. 2 – 61. Årgang
Organ for Befalets Fellesorganisasjon

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
Telefax 23 10 02 25
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no
Besøksadresse: Karl Johans gate 12 j
(inngang fra Kirkegata)

Ansvarlig utgiver:

Didrik Coucheron

Redaktør:

Einar Holst Clausen

Redaksjon og abonnementsavdeling:
Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

Annonseansvarlig:

Karin Smedsrud karin@2punkt.no
Ekebergåsen 76, 1900 Fetsund
Telefon +47 63 88 42 00
Mobil +47 98 20 54 16
Telefax +47 63 88 50 80

(Bekreftet opplag 2008: 10.500)

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis
BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for
innholdet og de meninger som fremholdes.
Usignert innhold er redaksjonelt.

Utgivelsesplan 2008:

Nummer	Matr.frist	Utgivelse
Nr. 3 mai	25.04	09.05
Nr. 4 juni	06.06	20.06
Nr. 5 august	15.08	29.08
Nr. 6 oktober	26.09	17.10
Nr. 7 desember	21.11	05.12

Grafisk produksjon:

Design: punkt&prikke... jeanettelarsen@bluezone.no

Trykk: LOS Grafisk

Bilder:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt
av Forsvarets Mediesenter.

Forside:

339 skavdronen trener til Afghanistan
Foto: Torbjørn Kjosvold

Redaksjonen avsluttet:

11. mars 2008

Fagpressen

OPPLAGSKONTROLLERT

Med BFOs dyktighet

Aldri før har det vært så tydelig. BFO har som den største befalsorganisasjonen, med sin politiske uavhengighet, og gjennomgående ønske om å samle alt befal i én organisasjon, trukket til seg svært dyktige medlemmer, samt ansatte forhandlingsledere i sekretariatet. De siste årene har BFOs konstruktive innspill til Forsvarets omstilling, i stadig større grad blitt tatt hensyn til, og satt pris på av så vel Forsvarsdepartementet som Forsvarsstaben. BFOs erfarne forhandlingsledere, får gjennomslag i forhandlinger, og er med på å øke BFOs omdømme som en solid arbeidstakerorganisasjon. Et godt eksempel på dette, er BFOs solide innspill til Langtidsplanen (LTP), der det ligger an til at mange av forslagene vil bli tatt til følge. Andre organisasjoner henger seg ofte på BFOs gjennomarbeidede forslag. Ønsker du å lese om innspillene, så gå inn på www.bfo.no, der disse ligger ute i sin helhet.

Norges kampflykjøp blir et stadig hetere tema, og det ble ikke bedre etter at Eurofighter trakk seg som kandidat, og programmet "Bak lukkede dører" på NRK, mer enn antydning at anskaffelsesprosessen har en klar amerikansk slagside. Jeg håper imidlertid at Eurofighter kommer på banen igjen, og at ingen tidligere eller nåværende bånd og preferanser til USA, skal hindre en prosess som fører til at Norge velger det kampflyet som er best for våre behov.

Gledelig for BFO er det at blant andre Reksten, Karlsvik og Eikeland har vunnet frem i sine saker, der de har vært mistenkt for økonomiske misligheter av forsvarets ledelse. Alle skal vite at når du er medlem av BFO, så har du en sterk organisasjon i ryggen!

Året 2008 er et kongressår for BFO. I juni avholdes BFOs 7. ordinære kongress i Oslo. Her staker kursen ut for neste treårsperiode, og kongressen avgjør, som BFOs øverste organ, blant annet hvem som skal lede BFO videre. Under kongressen vil www.bfo.no kontinuerlig legge ut aktuelle saker av interesse.

Når det gjelder websiden vår, så vil våre brukere i løpet av påsken oppleve at vårt nettsted har fornyet seg. Det er lagt stor vekt på lesbarhet og brukervennlighet, i tillegg til at sidene i større grad enn før skal kunne fungere som et verktøy for våre medlemmer og tillitsvalgte, i den daglige tjeneste. Tips og råd som kan føre til en ytterligere forbedring, mottas med takk.

Til slutt litt om Offisersbladets nysatsing i 2008. I løpet av 2008, vil det bli utgitt 2-3 åttesiders temahefter, hvor hovedtemaet vil være Lederskap og Utdanning. Offisersbladet har knyttet til seg eksperter på området, og BFO håper med dette å få satt disse temaene på kartet, og seriøst bidra til en åpen og konstruktiv debatt på disse meget viktige områdene. I denne utgaven har jeg imidlertid trykket et åttesiders innstikk, der du kan lese BFOs innspill til ny befalsordning, som nå er fremsendt forsvarets øverste ledelse.

De fleste leserne får nok ikke denne utgaven av Offisersbladet før etter avviklet påskeferie, som jeg for øvrig håper ble vel overstått. Da passer det kanskje å ønske alle lesere en varm og god vår i stedet? Neste utgave av Offisersbladet får dere i begynnelsen av mai.

Einar Holst Clausen
Redaktør
enar.holst@bfo.no

Instant Shelter

Bruksområder:

Forlegning
Messer
Verksted
Lager

Ring 64 83 55 00

www.obwiik.no

rom for frihet

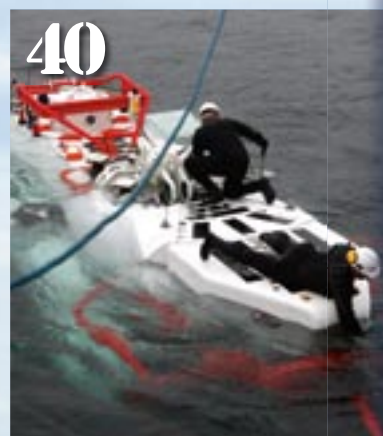
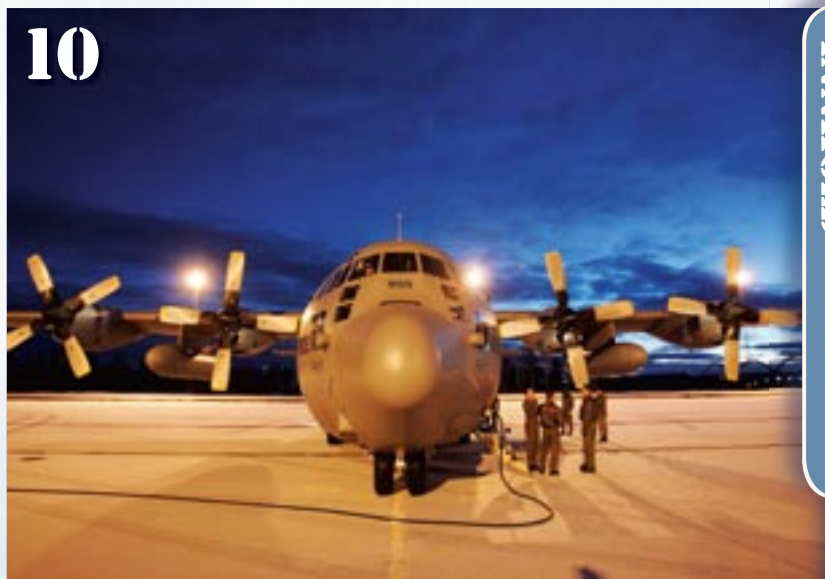
A large, modern naval ship with a complex, angular hull design, painted in a grey and white camouflage pattern. It is shown from a high angle, moving through dark water and leaving a white wake. The ship's hull number 'P961' is visible. The background is a dramatic sky with orange and yellow clouds.

RISING
STORM

Umoe Mandal AS
Member of the Ullveit-Moe Group
Gismerøya, Servicebox 902, N-4509 Mandal, Norway
Tel: +47 3827 9200 Fax: +47 3826 0388
E-mail: mandal@um.no / Internet: www.um.no

umoe
www.um.no

Redaktørens leder: Med BFOs dyktighet . . .	3
USA tenker nytt i Afghanistan.	6
Stadig mer moderne og tilpasset Gripen.	8
Trening på høyt nivå	10
Millitært treningsanlegg.	12
Moderniseringen av Kystvakten	14
Litt av Hvert	16
Tilbakeblikk	17
Luftvernutvikling.	18
BFO leder: Viktige valg for fremtidens forsvar	22
Status BFO 7. Ordinære kongress.	23
Gule sider.	24
KAFO & BESO leder	34
Humørfylte rep-soldater i Bergen.	35
Lederskap er viktigst.	36
Leserbrev	38
Oberstløytnant Espen Steffensen	39
Ilddåp under Bold Monarch.	40
Når JSF møter Sukhoi i 2020.	42
– Vi må se helheten i Afghanistan.	46
Intens opptrening for Afghanistan.	48
Internasjonale nyheter	50

USA TENKER NYTT

US Army og Marine Corps tenker nå i nye baner når det gjelder beskyttelse av egne styrker i Irak og Afghanistan, skriver analytikeren Nathan Hodge. "Noen ganger er det slik at jo mer du beskytter dine styrker, desto mindre sikker vil du være." står det i en nytt counter insurgency håndbok.

Av **John Berg**, forsvarsanalytiker

Bare for budsjettåret 2008 har Bush-administrasjonen foreslått svimlende 15,2 milliarder dollar til styrkebeskyttelse og anti IED (Improvised Explosive Devices) tiltak. USA har en egen JIEDDO (Joint IED Defeat Organisation) i arbeid og satser sterkt på MRAP (Mine Resistant Ambush Protected) kjøretøyer. Samtidig har RoE (Rules of Engagement) vært i nærmest konstant konflikt med ønsket om ikke å ramme uskyldige sivile. Et av svarene på dette problemet er innføringen av de første ikke-dødelige våpnene i felten.

Et hovedproblem er at styrkene stort sett ligger i sterkt beskyttede baser, isolerte

fra samfunnene rundt. Et annet, sentralt eksempel på isolasjon er Route Irish, motorveien fra Bagdad internasjonale flyplass og til den grønne, ekstremt beskyttede og isolerte sonen for utlendinger inne i byen. Personelltransporter på ruten foregår med Rhino Runner pansrede busser med tung væpnet eskorte. På kjøretøyene står det med stor, engelsk og arabisk skrift: "Fare! Hold 100 m avstand." Sånt gir ikke mye kontakt med befolkningen.

Endring

Sjefen i Irak, general David Petraeus, har imidlertid knesatt at hovedfokus i counter insurgency operasjoner må være å beskytte lokalbefolkningen. Flere styrker er sendt til mindre, fremskutte posisjoner i

befolkede områder der de prøver å opprette sikkerhet så og si bygning for bygning. Dette innebærer økt bruk av fotpatruljer, ikke minst for å samle etterretning gjennom kontakt med befolkningen. Nå heter det: "Ut og gå - forflytt i kjøretøy, arbeid (patruljer) til fots."

Resonnementet er at kjøretøypatruljer blir isolerte og ikke minst forutsigbare i sine bevegelser, og sårbare for IED'er og EFP'er (Explosively Formed Penetrators). Lite vinnes i form av sikkerhet mens mye tapes i effektivitet.

EoF håndbok

For vel et halvt år siden kom det en ny EoF (Escalation of Force) håndbok som bl.a. sikter på å redusere sivile tap, og samtidig

I AFGHANISTAN

holde egne tap nede.

Et sentralt problem er opptreden ved veisperringer og checkpoints. Ved mistanke om at man utsettes for en selvmordsbomber eller flere har soldatene ofte bare mellom tre og syv sekunder å reagere på. Hvis det dreier seg om uskyldige sivile som ikke følger instruksjoner eller som gjør uventede bevegelser, resulterer en feilaktig beslutning på disse få sekundene ofte i sivile tap. Den samme problemstillingen gjør seg gjeldende nær konvoier.

I arbeidet med å bedre prosedyrene ved veiposter og sperringer har amerikanerne nå trukket inn akademikere, menneskerettighetsgrupper og journalister. Med EoF håndboken følger også en DVD med simulerte "skyt-skyt ikke" situasjoner.

Et viktig taktisk moment ved planlegging av sperringer og poster er å søke å øke antall sekunder soldatene vil ha til rådighet før de må beslutte om de skal skyte eller ei, og kanalisere trafikk slik at muligheten til å hindre eskalering økes.

Håndboken har også et kapittel skrevet av den uavhengige organisasjonen CIVIC (Campaign for Innocent Victims in Conflict) som prøver å beskrive de farlige situasjonene sett slik sivile gjerne opplever dem.

Bedring, men - -

Involverte menneskerettighetsorganisasjoner synes å mene at det har funnet sted en viktig mentalitetsendring og at viktige skritt er tatt, men at mye gjenstår.

I en rapport fra Carr Center for Human Rights heter det, om oppleggene til National Training Center (NTC), Fort Irwin, California: "NTC's realisme er utilstrekkelig til å øve soldatene i å bekjempe opprørere i byområder og samtidig minimalisere tapene. Soldater klagde gjentatte ganger over at de simulerte landsbyene er for små og at det er for få mennesker der, inkludert sivile." Forskeren Bonnie Docherty tilføyde: "Enkelte øvingsscenarier, særlig vedrørende farlige utfordringer med kjøretøyer og checkpoints, er begrensede."

Slike rapporter og uttalelser viser imidlertid at i USA har det utviklet seg dialog og samarbeid mellom de militære og slike uavhengige organisasjoner.

Testpilot Rickard Ljungberg
Foto: Peter Liander

STADIG MER MODERNE OG TILPASSET GRIPEN

I Linkøping jobber nå Saab på spreng med ombygging og modernisering av sin JAS Gripen. Den 23. april skal nemlig Gripens nyeste C/D versjon rulles ut av hangaren, for å møte et stort pressekorps.

Tekst og foto: Einar Holst Clausen

Som tidligere omtalt i Offisersbladet, gjennomgår Gripen nå en radikal modernisering og oppdatering av flyets avionikk, motor og skrog. Gripen er nå inne i en fase hvor fabrikkens testflygere har hatt, og fortsatt foretar testflygninger med en rekke avanserte elektroniske moderniseringer. Offisersbladet møtte testflyger Rickard Ljungberg i Linkøping, og han kunne fortelle om vellykkede testflygninger så langt, men at mye gjenstår

i forhold til at Gripen nå skal gjennom en større ombygning, som krever et betydelig antall tøffe tester i luften. Som man kan se av bildet, har Gripen en improvisert anordning på halepartiet, som kan utløse en stor fallskjerm i tilfelle alt skulle gå galt under testflygning. I tillegg til at piloten skyter seg ut, utløses fallskjermen og flyet daler relativt rolig ned uten de største skadene.

Saab har siden 1941 produsert over 4.300 fly, og er stolte over at de allerede produserte Gripen flyene, har fløyet over 100.000 timer uten alt for store problemer. I

møte med Gripen, sa Peter Liander følgende om status i arbeidet med Gripens nye versjon C/D N:

- Før nårvarande pågår bygget av flygplanet. Det kommer att visas upp första gången den 23. april, med ny motor, och med den nya utföradet av landställ och vingarna. Några testflygningar kommer inte att ske före detta tillfälle. Den första flygningen kommer att genomföras senare under 2008.

Offisersbladet kommer tilbake med en artikkel fra Linkøping når C/D versjonen er ferdig.

FTS

Next Generation of Test Equipment

SAAB has trusted us and the new FTS to ensure that correct testing and measurement is performed

The latest Data Acquisition system also adaptable to:

- Missile testing**
- Maritime environment**
- UAV**
- Real time information gathering and presentation**
- Recording**

Eidsvoll Electronics AS
N-2080 Eidsvoll, Norway
www.eidel.no

TRENING PÅ HØYT

Etter en del problemer med den gamle arbeidshesten Hercules C-130H er nå 335-skvadronen tilbake for fullt. Vi ble med gjengen fra 135. luftving på øvelse.

Av Caroline Lunde
Foto Torbjørn Kjosvold, Forsvarets mediesenter

– Vi flyr jo rett ved siden av E6-en jo, utbryter en halvnervøs fotograf mens vi suser over Mjøsa i en høyde som kan virke høyst uforsvarlig.

Når piloten forsikrer oss om at vi ligger minst hundre meter over bakken, senker vi skuldrene og kjenner på følelsen av å få fly med en av Luftforsvarets mest lojale tjenere siden 1969, Hercules C-130 H.

Taktisk flygning

For få minutter siden tok vi av fra Gardermoen militære flystasjon, og vi flyr nå "taktisk". Ifølge loadmasterne løytnant Stian Mannvik og løytnant Bjørn Yngvar Haug vil

det si å fly lavt og "gjemme seg" i terrenget.

Loadmasterenes oppgave om bord er å laste skipet før avgang og forberede aktivitet som skal foregå under reisen. Nå står de fullt utrustet med hjelm og samband, speidende ut av hvert sitt vindu på utkikk etter potensielle fiender. Heldigvis for oss er det trygt å anta at sjansen for å møte på fiendtlig ild rett over Mjøsa er temmelig liten.

– Men vil ikke det bare si at vi flyr nærmere fiendens våpen når vi flyr så lavt da, spør en undrende journalist.

Mannvik forklarer:

– Tro det eller ei, men det er vanskeligere å skyte ned et fly som suser forbi rett over hodet ditt, enn et som flyr sakte forbi på lang avstand.

I fritt fall

Vi nærmer oss Rena leir, og bakluken på

Hercules-en åpnes. Det snøforkledd Østerdalens skogsterreng viser seg i all sin prakt. Fotografen med flyskrekke står fastspent i klatreseler på kanten av det nå 1000 fots høye stupet ned fra bakluken. Kameralinsen er fokusert på fallskjermhopperne som gjør seg klare til hopp.

Før hopperne skal det droppes en pall med utstyr fallskjermjegerne skal bruke til å etablere seg på bakken. Loadmaster Mannvik tar fram noe han kaller samekniven og stirrer intenst på et rødt lys jeg mistenker vil slå om til grønt når det er klart for dropp.

Jeg gransker ansiktene til hopperne. Ikke et tegn til nervøsitet eller frykt. Det er tydelig at dette er rutinerte gutter som kan sakene sine.

Lyset slår grønt og vaieren som holder

**MED ØSTERDALEN
FOR SINE BEN:**
Fallskjermhopperne
dalte ned mot det
snøkleddet terrenget.

TYPISKE SKADER:
De skadde soldatene
bæres inn på flyet av
medsoldater.

pallen på plass kuttet over av samekniven. På få minutter er både utstyret og fallskjermhopperne i luften. Jeg tar meg selv i å tenke at de grønnkleddet gutta som daler ned mot bakken er mine nye helter.

Medisinsk evakuering

Ny dag, nye øvelser. Det er hverdagen for mannskapet på Hercules-en Frøy. I dag skal Frøy brukes til å transportere skadde pasienter hjem. Forsvarets sanitets Aeromedevac team er spesialister på det å evakuere skadet personell med Hercules, noe de viste under sin fantastiske innsats ved tsunamikatastrofen i 2004.

– Vårt personell står på 16 timers-beredskap. Når vi får telefon fra Forsvarets operative hovedkvarter om at våre tjenester behøves, er vi i luften senest innen 24

timer, sier flysykepleier og kaptein Bente Lüdemann.

Realistisk scenario

Dagens øvelse bygger på et scenario hvor ni forulykkede norske soldater skal hentes hjem etter å ha vært i fiendens hender. De har levd under svært dårlige forhold over lengre tid. På tross av at dette er en øvelse, er spenningen til å ta og føle på.

Kirurg og major Lars Norum tar imot den første skadde soldaten:

– På min kommando setter dere ned pasienten, NED!

Pasienten hans har en brukket finger og sterk smerte i magen. Det kan komme av å ha spist råttent mat i flere dager eller i verste fall indre blødninger.

– Disse soldatene har typiske skader for å ha vært i strid og ha levd under svært

dårlige forhold i lengre tid, forklarer major Norum.

Får nye fartøy

Til høsten kommer det første av til sammen fire nye Hercules C-130J. I 2011 skal alle flyene være på plass og fullt operative.

– Siden vi har hatt problemer med vingene de siste to årene, trener vi oss nå opp igjen for å opprettholde de kvalifikasjonene vi har. Vi må jo være klare for de nye flyene, sier førstepilot kaptein Ståle Garberg.

Etter å ha tilbrakt to dager sammen med de i lufta er det trygt å si at det ikke skorter på kompetansen.

EBA Haakonsvern:

MILITÆRT TRENI

I forrige utgave av Offisersbladet kunne du lese om fremdriften i arbeidet med tørrdokken ved Haakonsvern orlogsstasjon (HOS). Et solid steinkast lenger nord, på fyllingen mellom Store Bogøy og Bergenshalvøens vestligste fastland, pågår det i disse dager grunnarbeider for det nye militære treningsanlegget (MTA).

Av OK Rolf J. Ledal, OTV Vestlandet

Stortinget vedtok i fjor høst å bygge et nytt treningsanlegg som erstatning for det snart 50 år gamle idrettsbygget som for lengst er sprengt kapasitetsmessig. I tillegg til kapasitetsproblemene, er det også svært begrensede muligheter som fins innenfor det etter hvert så nedslitte bygget. Som Sjøforsvarets hovedbase har HOS store forpliktelser overfor styrkeprodusenter, og operative og administrative avdelinger i Bergensområdet, og skal som en del av Regional støttefunksjons tjenestespeil tilby

idrettstjenester som er like veltilpasset en klarinettist som en marinejeger. Innføringen av faget Kropp, Bevegelse og Energi (KBE) for personell på førstegangstjeneste, har også implikasjoner for driften av idrettstjenesten ved HOS. KBE er ett av tre fag som kan gi studiepoeng i løpet av førstegangstjenesten, og det legges opp til at de som ønsker det kan få studiepoeng i KBE, etikk og militært lederskap ved å avlegge en frivillig eksamen før dimisjon gjennomføres. Gjennom sine 12 måneder førstegangstjeneste skal de gis 70 timer med utdanning innenfor KBE, og en stor del av disse timene skal være praktiske,

noe som stiller krav til et velutrustet militært treningsanlegg.

Innenfor rammen på 343 millioner kroner, er det planlagt bygget et solid flerbruksbygg med apparatrom for styrketrening, spinningssal, delbar idrettshall i tre seksjoner, klatrevegg og to svømmebasseng. Det ene svømmebassenget er spesialtilpasset opplæring av dykkere og trening av mannskaper med en klatrevegg som skal gi følelsen av en skuteseide og skipsdekk på flere nivåer. Opprinnelig var det tenkt å bygge en hydraulisk skuteseidesimulator, men pga sikkerhetsmessige utfordringer er dette nå modifisert til en enklere

NGSANLEGG

Sør for dagens idrettsbygg kommer bygget som skal romme svømmehaller og andre innendørs fasiliteter. Også utendørs vil det være et stort utvalg av muligheter for variert trening (Ill: Forsvarsbygg).

installasjon. Muligheten for å trene realistisk på en evakuering fra et havarert fartøy er uansett tilstede, og hele MTA har fått et preg som tyder på at militære krav til fysisk yteevne er vel ivaretatt. I tillegg til de fasilitetene som fins innendørs, vil det også bli foretatt en omfattende oppgradering av utendørs treningsanlegg. Fotballbane med 400m løpebane, volleyballbaner og ballbinge skal være en del av anlegget. Det blir også plass til en terrengløype og et kaianlegg for padling innerst i vika.

Tilknyttet anlegget vil det også forhåpentligvis være et passende antall instruktører og fysioterapeut. Det pågår

i disse dager et arbeid med å se på en omorganisering av dagens idrettstjeneste ved Haakonsvern, og om kort tid vil det forhåpentligvis ordne seg med flere instruktører og idrettsbefal enn dagens situasjon. Feltprestekorpset har lyktes i å få på plass en rammeøkning som skal bidra til å følge opp mannskapenes etikkundervisning, og det samme må gjøres for KBE. Idrettsbefalsutdanningen har også gjenoppstått ved Senter for Fysisk Fostring (SFF) under KNM Tordenskjold, og det skal i årene fremover utdannes idrettsbefal til forsvarsgrenene og de respektive regionale støtteavdelingene ved MTA på

Haakonsvern. I rammen av MTA vil disse få opplæring i riktig trening, og i samarbeid med fysioterapeut vil også restitusjonsdelen være vel ivaretatt med sauna og varme bad. For vernepliktige, ansatte og deres familier, og utenlandske besøkende vil MTA sammen med Alvøskogen og Bergens syv fjell om kort tid representere et helhetlig tilbud for friskvern og fysisk fostring, sett opp mot de krav som stilles i dagens og morgendagens forsvar!

MODERNISERINGEN AV — en utfordring

Kystvakten er på vei mot en moderne struktur med et stort potensial. De nye fartøyene utgjør enkeltvis en betydelig kapasitetsøkning i forhold til sine forgjengere. Men Kystvaksjefen understreker samtidig at det er mange utfordringer på veien dit.

Av Sjef Kystvakten flaggkommandør
Arild-Inge Skram

Effekten av moderniseringen av ytre kystvakt vil ikke gjøre seg gjeldene før utover i 2009, samtidig som NH90 fortsatt er flere år unna operativ drift. I denne overgangsfasen er Kystvakten helt avhengig av å beholde personellet og den erfaring og kompetanse de representerer. Både for fortløpende å kunne løse sitt oppdrag, men også for på sikt å kunne hente ut det potensialet som ligger i den nye og moderne strukturen.

Kystvakten er statens viktigste myndighets-håndhever på havet og utfører sitt virke i hele Norges ansvarsområde. Utfordringene på kysten og i våre havområder er sammensatte og komplekse og løsningene ligger ofte innenfor flere myndigheters ansvarsområder. Samarbeidet med andre statlige myndigheter

gjenspeiler seg i den betydelige oppdragsmengden fra de ulike etatene. Tilstedeværelsen og kontrollen i Norges forvaltningsområde til havs krever en struktur med de nødvendige kapasiteter og det krever en kvalitet på alle elementene i strukturen - fra personell til fartøy. En moderne og riktig utstyrt og bemannet kystvakt kan ivareta et bredt spekter av nasjonale og internasjonale oppgaver og forpliktelser.

Godt på vei mot en moderne flåte

Kystvakten har de siste årene jobbet med en modernisering av kystvaktflåten. Eldre fiskefartøy som opprinnelig ikke var bygget for kystvaktjeneste blir byttet ut med nybygg som er spesielt bygget for kystvaktoperasjoner. De nye fartøyene utgjør enkeltvis en betydelig kapasitetsøkning i forhold til sine forgjengere.

Ved utgangen av 2007 hadde Kystvakten

satt i drift 5 fartøy designet og bygd etter Kystvaktens spesifikasjoner og behov for operering i kystsonen (Nornen-klassen).

Disse fartøyene har en betydelig bedre kapasitet enn de vi har operert med til nå, og er en etterlenget forbedring for Kystvakten og de etatene vi støtter og samarbeider med. Erfaringene fra Nornen-klassen er svært gode og det vil være en styrke å ha fem slike fartøy i operativ drift. Alle de fem fartøyene vil bli utstyrt med hurtiggående patruljebåt (HPB) som KV Nornen har prøvd ut. HPB vil utgjøre en styrkemultiplikator for de nye fartøyene, og er et helt nødvendig verktøy for å kunne håndtere de store sonene de fem fartøyene skal operere i.

Videre er det under bygging 3 spesialbygde havgående fartøy (Barentshav-klassen). Foruten å være viktige ressurser for en effektiv fiskerikontroll er alle de nye fartøyene med sine gode løsninger og moderne

KYSTVAKTEN

utstyr også godt rustet med tanke på blant annet den viktige oljevernberedskapen. Kapasiteten til oppsamling av oljeutslipp er bedre og moderne operasjonsrom er tilpasset å skulle lede større operasjoner, eksempelvis redningsaksjoner. Fartøyene har også god slepekapasitet og kan bistå skipsfarten i kritiske situasjoner. De nye spesialbygde fartøyene er derfor i bedre stand til å løse et bredere spekter av kystvaktoppgaver enn fartøyene som har vært innleid tidligere.

Står foran et utfordrende år

Forsvarsstudie 07 skisserer Kystvakten med en struktur på 15 moderne fartøy og med de nye helikoptrene NH90 fullt integrert. Denne fartøystrukturen er foreslått fordelt på fem fartøy i tjeneste i kystsonen, mens ti fartøy skal utgjøre den havgående delen av flåten. Denne strukturen vil ha potensial til å

produsere mye Kystvakt, men det er et stykke fram til Kystvakten er der.

Full effekt av NH90 ligger ennå et stykke fram i tid samtidig som vår trofaste sliter – Lynx – stadig raskere nærmer seg siste operative flytime. I siste halvdel av 2008 vil det første av fartøyene i Barentshav-klassen være på plass, og vi er da enda et skritt nærmere en topp moderne struktur. Både for oss i Kystvakten, og alle de som støtter seg på oss, er dette gode nyheter, men samtidig er det viktig å understreke at effekten av moderniseringen av ytre kystvakt ikke vil gjøre seg gjeldene før utover i 2009. Samtidig står utfordringene og oppgavene i kø for Kystvakten allerede i dag. Vi står derfor foran en utfordrende tid med innfasing av nye strukturelementer parallelt med utfasing av gammelt utstyr samtidig som patruljevirkomheten skal opprettholdes.

De økonomiske rammene innebærer at

Kystvakten justerer antall fartøy til 14 fartøy i løpet av 2008. Reduksjonen i antall fartøy gir utfordringer og Kystvakten vil måtte nøye prioritere aktiviteten. Hvis vi løfter blikket opp og fram så ser vi at vi går mot en meget kompetent og moderne kystvaktstruktur, men jeg føler det samtidig svært viktig som Sjef Kystvakten å påpeke de betydelige utfordringene som ligger underveis mot den moderne fartøystrukturen.

Med fokus på sikkerhet

Midt i denne utfordrende tiden med omstilling, inn og utfasing av strukturelementer samtidig som patruljevirkomheten skal opprettholdes, er det viktig å ha sterkt fokus på sikkerhet så vi unngår uhell og ulykker. Sikkerhetsstyringsarbeidet i Kystvakten er et omfattende arbeid i henhold til intensjonene i den internasjonale ISM koden og har høy prioritet. Vi har nå på plass et hendelsesrapporteringsystem som er fullt operativt. Målet er at alle i Kystvakten også bruker dette systemet til å rapportere inn nestenulykker. Denne innrapporteringen gir oss meget verdifull informasjon om hva som skal til for å få på plass en enda bedre sikkerhetskultur, gode rutiner og gode risikovurderinger. Rutiner og vurderinger som er avgjørende for sikkerheten i vår hverdag som faktisk består av en rekke utfordrende og risikofylte operasjoner.

Personellutfordringer

Personellet vil alltid være en helt sentral faktor for at Kystvakten skal lykkes i å løse sitt oppdrag. Det brede spekteret av oppgaver Kystvakten skal løse gjør det helt avgjørende med kontinuitet og erfaring hos personellet. Det å beholde personellet og den erfaring og kompetanse de representerer, er derfor også avgjørende for å kunne hente ut det potensialet som ligger i den nye og moderne strukturen.

Kystvakten er helt avhengig av den enkelte medarbeider og den erfaring og kompetanse som finnes og som bygges over tid. Som ansatt i Kystvakten bør det være naturlig med et karrieremessig livslangt løp innen for eksempel fiskerirelaterte oppgaver, et felt der Kystvakten trenger tung kompetanse. Karrieresystemet må gjenspeile dette behovet og gi aksept for at dybdekompetanse er av kritisk betydning for avdelinger som Kystvakten. Slik hverdagen i personellforvaltningen fortøner seg så har vårt system en vei å gå her. En stor andel yrkestilsatte om bord, i størrelsesorden 70-80 %, vil være et suksesskriterium for en god og effektiv Kystvakt, både i den daglige utføringen av oppgaver og i arbeidet med å hente ut maksimal effekt av en spesialtilpasset moderne flåte. I tillegg vil dette gjøre Kystvakten mer robust mot endringer i omgivelser og rammevilkår.

Hæren i omveltning 1990-2005

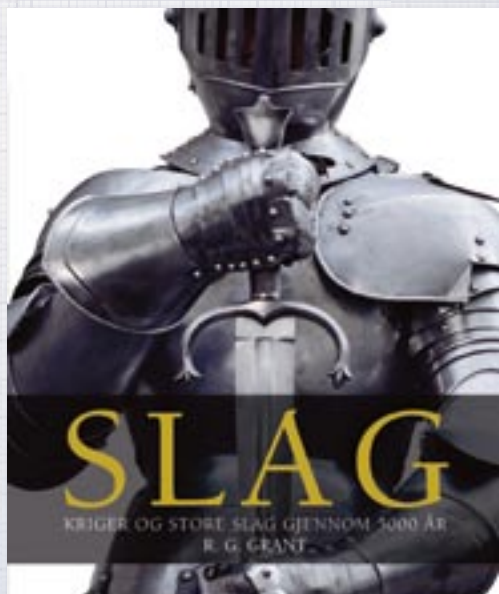

Gullow Gjeseth har begått denne boken, som er en utmerket oppsummering av Hærens radikale endringer de siste 15 år. Boken er rikelig illustrert, informativ og med sin logiske og informative oppbygning, meget lettlest. Boken anbefales på det sterkeste.

Utgiver er Vigmostad & Bjørke AS. Spørsmål om boken kan stilles til Fagbokforlaget/ Bergen
Tlf: 55 38 88 00

Sjømenn i krig – krigsseiler forteller

Aage A. Wilhelmsen forteller i denne boken beretninger fra 29 krigsseilere. Det er tildels sterke historier som blir fortalt av en gruppe som den norske stat ikke behandlet rettferdig, verken under, eller etter krigen. Boken er utgitt på Pegasus forlag og er på mange måter en viktig historisk dokumentasjon. Anbefales.

SLAG – store slag og kriger gjennom 5000 år

Dette er et praktverk! Alle med interesse for militær historie bør løpe og kjøpe denne svært interessante boken, som er rikt illustrert med over 1500 fotos, skisser og kart. Boken gir en enestående fremstilling av de mest dramatiske og voldelige begivenheter i menneskehetens historie, og hvilken påvirkning de har hatt på oss helt frem til vår tid. Forfatteren R.G. Grant er historiker og har utgitt mer enn 20 bøker. Terje H. Holm på Forsvarsmuseet anbefaler i sitt forord også denne boken. Boken er utgitt på Pegasus forlag (post@pegasus.no), men kan også kjøpes på Forsvarsmuseet. Løp og kjøp!

VÅPEN - blankvåpen, rustninger og skytevåpen gjennom 4000 år

Her kommer enda en praktbok for forsvarsinteresserte og de som ønsker å vite mer om utviklingen av blankvåpen, rustninger og skytevåpen gjennom 4000 år. På over 360 sider klarer forfatteren Richard Holmes (oversatt av Erik Braathen) ved hjelp av fargerike gjengivelser av gamle kunstverk og fotografier av våpen, hjelmer, harnisker og rustninger, å bergta enhver leser. Boken er kronologisk ordnet i fem deler med en oversikt over de viktigste militære og teknologiske fremskritt innen perioden. Deretter beskrives hver enkelt våpengruppes utvikling over tid og i de forskjellige geografiske regioner gjennom presentasjon av mengder av enkeltvåpen. Boken er utviklet i samarbeid med det britiske museet the Royal Armouries, og fagkonsulenter for den norske utgaven er rustmester major Askild Antonsen og preparantleder Gjermund Fjeld, begge ved Forsvarsmuseet i Oslo. Boken er utgitt av Cappelen Damm forlag, men kan også kjøpes på Forsvarsmuseet. Her også gjelder oppfordringen - Løp og kjøp!

Krigene som kartla Norden

De landegrensene som i dag eksisterer mellom Norge, Sverige og Danmark er for en stor del resultatet av tre kriger som ble utkjempet over en periode på bare 17 år.

Av Trond Sætre

Danmark-Norges første store landetap begynte med den såkalte Hannibalfelden, på svensk kalt Torstensons krig. Den fikk sitt navn etter den svenske feltmarskalk Lennart Torstenson, som ledet et svensk overraskelsesangrep på Danmark i desember 1643. Krigen ble startet for å gi Sverige større bevegelsesfrihet; på dette tidspunktet var Danmark-Norge i besittelse av landområder som nærmest lot dem omringe Sverige. Sjøterritoriet mot Vest gjorde dessuten danskene i stand til å kreve høye tollsatser. Sverige var kommet styrket ut av trettiårs-krigen, og svenske militærmyndigheter konkluderte at de var sterke nok til å gjøre viktige erobringer på dansk territorium. Ved slutten av januar 1644 hadde de allerede erobret hele Jylland.

Kong Christian IV ga sin svigersønn, statholderen Hannibal Sehested, i oppgave å organisere forsvaret av Norge, derav det norske navnet på krigen. I løpet av kort tid greide Sehested å bygge opp en hær på 10 000 mann, hovedsaklig av bondesoldater. Men det tok mange måneder å skaffe nok krigsmateriell. Dessuten manglet de norske hærstyrkene offiserer, som hovedsaklig måtte rekrutteres fra utlandet. I mai 1644 gikk hæren inn i Jemtland, som Sverige hadde okkupert fordi de mente at fylket utgjorde en strategisk risiko for Sverige. Sehesteds hær drev svenskene ut av fylket, og den norske hæren foretok flere offensiver på svensk side av grensen. Likevel var det bare snakk om mindre trefninger. Bøndene langs grensen mellom Norge og Sverige vegret seg for å krige mot hverandre, og Sehested kunne fortelle at "Allmuen i hele riket er så motvillig at de aldri vil gå en fot over grensene."

Danmark på sin side greide ikke å snu krigen til sin fordel. Ved fredsslutningen i den danske grensebyen Brømsebro (i dag en sørsvensk by) ble Danmark-Norge tvunget til å oppgi øyene Gotland og Øsel i Østersjøen, samt Jemtland og Härjedalen. Dessuten måtte de pantsette Halland til Sverige i 30 år, noe som betydde at Norge og Danmark ikke lenger

hadde felles grense. Dermed hadde Sverige større albuerom både i Sør, Øst og Vest.

Freden i Brømsebro varte fram til juni 1657. Da startet det som ble hetende Karl Gustav-krigene, etter den svenske kong Karl 10. Gustav. Men det var den danske kongen, Fredrik 3, som ønsket krig denne gangen. For Norges del innebar dette noen trefninger som etter hvert ble avløst av større angrep og brannskatninger. Men ingen av disse krigshandlingene innebar noe gjennombrudd. I Nord, derimot, kunne Bjelke innkassere en rask seier i Jemtland og Härjedalen høsten 1657, etter at mesteparten av de svenske soldatene var sendt sørover. I Danmark hadde svenskene igjen rask militær framgang i Jylland, og takket være den kalde januar-måneden kunne styrkene hans ri tørrskodd over de danske beltene helt til København. Men svensk kongen var i en presset situasjon; de svenske besittelsene på kontinentet var truet fra flere kanter. Ved å handle raskt sørget han likevel for at Sverige fikk et svært gunstig fredsoppgjør i februar 1658. Fredsavtalen i Roskilde innebar at Danmark måtte avstå både Skåne, Halland, Blekinge og Bornholm til Sverige. Fra Norge fikk de dessuten tilbake Jemtland og Härjedalen - samt Trondhjems Len, som besto av Trøndelag, Romsdalen og Nordmøre! Dette kunne for alltid ha gitt norgeskartet et temmelig aparte utseende. Men den svenske delingen av Norge i to skulle heldigvis ikke vare.

Karl Gustav var blitt like utålmodig som han var blitt ambisiøs. Da flåten hans i Kiel reiste mot Sjælland den 6. august 1658, så han for seg en nordisk storstat regjert fra Stockholm. Jørgen Bjelke var tidlig ute med å forutse at Karl Gustav ville bryte Roskildefreden, og han mobiliserte et norsk felttog. Denne gangen var kampviljen atskillig større hos det norske folk, og i Bergen ble det gjort klar en flåte på kort tid. Den 28. september seilte flåten inn i Trondheimsfjorden, mens avdelinger fra

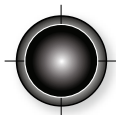
Nordland og Akershus begynte å omringe Trondheim fra andre sider. Til sammen 3000 mann sto klare til å nedkjempe det nye, svenske herredømmet i Midt-Norge. Svenskene, som bare hadde 700 soldater i byen, regnet med å få forsterkninger fra et svensk kavaleriregiment. Men en norsk spion i Jemtland greide å gi beskjed om forsterkningene tidnok til at to vestlandskompanier med bondesoldater kunne stanse dem. Kavaleristene måtte passere fjellpasset ved Sul i Trøndelag, og der greide bondesoldatene å bryte de svenske rekkene. Trondheim var isolert, og den svenske guvernøren i byen, Claes Stierskiöld, tynte byen for ressurser i et forsøk på å holde stand. De greide seg gjennom høsten, men i midten av desember gikk guvernøren med på kapitulasjon, under den betingelsen at svenskene fikk fritt leide over grensen.

I Sør holdt svenskene stand lenger. 16. september 1658 ble Halden angrepet av en styrke på 1500 mann under ledelse av kommandør Harald Stake. På det tidspunktet hadde byen bare en improvisert hærstyrke på 400 mann, men takket være kraftig ildgivning greide de å drive invasjonshæren tilbake. Et nytt angrep i februar 1659, da begge armeene var sterkere, ble også slått tilbake. Karl Gustav ble stadig mer oppsatt på å erobre Akershus stift, og i januar 1660 sto en ny svensk styrke på 4500 mann utenfor Halden. I løpet av en måned, fra den 21. januar til den 22. februar gjorde svenskene tre forsøk på å forsere Fredriksten festning uten å lykkes.

Sverige heller ikke oppnådde den framgangen de ønsket i Danmark, og da Karl Gustav døde i februar 1660, forsvant mye av den svenske krigsviljen. Ved fredsslutningen i København i mai samme år fikk Danmark tilbake Bornholm, og det ble det slått fast at Trondhjems Len skulle være norsk. Men Jemtland, Härjedalen og Skåne var tapt for alltid.

LUFTVERNUTVIK

– styrkebeskyttelse i vid forstand

Major Stig Nilsen

Innledning

Luftvern har ofte blitt oppfattet som et "kaldkrigs" system, hvor hovedhensikten var å beskytte landet mot massive flystyrkers angrep på moderlandet. Hvor feil kan man ta? Luftvern (LV) er kanskje det fremste eksemplet på et høymoderne strukturelement, hvor nettverksentriske egenskaper er kjernen i systemet. Med andre ord et relevant og fleksibelt strukturelement for fremtiden.

LV-utvikling

Utviklingen av norsk luftvern er en suksesshistorie. Den har sørget for at et lite land som Norge innehar det ypperste av LV-kompetanse og det mest potente LV-systemet på markedet innenfor sin klasse.

Systemet er også svært etterspurt i mange land, som nå ser seg nødt til å erstatte tilårskomne systemer. Når USA skulle finne et egnet system til å forsvare Washington DC (post 9/11), falt valget på norskutviklet NASAMS. Samtidig innfører den amerikanske hæren en liknende versjon av vårt NASAMS II system (kalt SL-AMRAAM) ıla få år.

Grunnen til at vi har klart å utvikle et slikt system, ligger på mange måter i det vi kaller "Kompetansetriangelet"; et tett og godt samarbeid mellom Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI), Kongsberg Defence&Aerospace (KDA) og Luftforsvaret. Luftforsvarets LV-miljø har alltid vært lite, selv om noen sikkert vil hevde det motsatte, hvilket betyr at dette har man vært avhengig av å gjøre sammen. Nisjekompetansen ligger i nettverksløsningen som integrerer taktisk informasjon fra flere hold, og

presenterer dette for operatøren i en "push/pull"-logikk. Med dette menes at den viktige taktiske informasjonen dyttes frem til operatøren (push), mens annen beslutningsstøtteinformasjon kan hentes ut av systemet av operatøren (pull).

Der Norge er i dag med NASAMS II, startet med de konseptuelle ideene som dannet basisen i den norske HAWK versjonen på 80-tallet. Våpenteknologien var ikke kommet ditt at alle ideene kunne realiseres den gangen (kan være at økonomi spilte en beskjeden rolle også), men ideene ble stegvis realisert ved utviklingen mot NASAMS II.

Styrkebeskyttelse (Force Protection)

Jeg tror ikke det er mange som umiddelbart ser på LV som en del av styrkebeskyttelse. Personlig tror jeg det er på høy tid at vi gjør nettopp det; vi må utvide forståelsen av styrkebeskyttelse

Rakettbatteriene plasseres som regel på toppene, for maksimum ytelse/rekkevidde.

AMRAAM-rakettene løftes på plass i rakettbatteriet med kjøretøys kran.

betraktelig. LV er definert som *vern/forsvar* (beskyttelse) *mot angrep ført frem gjennom luften*. Dette vernet eller forsvaret mot en gitt trussel har ofte vært "begrenset" til å omfatte fly og helikopter. For bare noen få år siden ble begrepet *Air and Missile Defence* (AMD) særdeles populært i mange miljøer. Noe av grunnen var nettopp det at en oppfattet ikke missilforsvar til å være en del av det tradisjonelle luftvernet. Men erkjennelsen av at LV-systemene har en meget god kapasitet også mot lavtflyvende kryssermissiler, gjorde det aktuelt å omdefinere LVs rollespekter. Interessant er det også å merke seg at i denne tiden var det et voldsomt fokus på nettopp forsvar mot kryssermissiler internasjonalt. NATO hadde høyt fokus på det, samtidig som politisk nivå også holdt denne "poteten" varm.

Det at LV-miljøet måtte drive egenreklame

for kapasiteten mot en slik trussel er også meget interessant. Det viser kanskje mer enn noe annet at beslutningstakerne på strategisk nivå, ikke kjenner rollespekteret for LV. Det er kun vår egen skyld at dette ikke kommer godt nok frem. Har vi også kanskje fokusert for mye på de "gamle" oppgavene? Kanskje har vi heller ikke klart å modernisere LV-miljøet i takt med systemets utvikling.

KAMPLV – Kapasitetsforbedringer Forsvarets Luftvern

For tiden jobber Luftforsvaret tett sammen med Hæren for å definere det operative behovet for LV til manøveravdelingene i kampsonen. Det er hevet over enhver tvil at NASAMS systemet har begrensninger når det gjelder høymobile operasjoner. NASAMS er et mobilt og modulært system, men er ikke designet for å følge samme operasjons-

tempo som manøveravdelingene i Hæren. NASAMS er ment å gi LV dekning i en større paraply, og ikke nødvendigvis forflytte seg samtidig med avdelingene som beskyttes. De operative kravene til NASAMS II, spesielt når det gjelder lendemobilitet, bygger i stor grad på en tidligere ambisjon om å skaffe Medium SAM (NASAMS) til Hæren som Brigade LV; også kalt det 7de Batteri (Luftforsvaret skulle ha 6 Batterier til sine flystasjoner). Nå ble ikke Hærens andel av Medium SAM omfattet av oppgraderingen til NASAMS II, men de operative kravene ble videreført.. Disse er i stor grad realisert med NASAMS II, men utskytningsenheten (Missil Launcher – MSL LCHR) ble ikke oppgradert som en del av prosjektet. Denne fremstår nå som den største hemsken for høymobile operasjoner med NASAMS. Det pågår en konseptstudie i regi av FLO, som skal beskrive en mulig løsning med en såkalt "Palletized LCHR" som vil være kjøretøy-uavhengig.

Konseptmodellen viser en "Palletized LCHR" som selvstendig system, LCHR kan fraktes av ulike kjøretøy. Den kan også settes på en fast plattform hvis det skulle være aktuelt. Den kan bære fire til seks missiler av den typen AMRAAM som Norge har.

I tillegg til dette er også kommunikasjons-løsningen (TADKOM) for ressurskrevende, noe som også er med på å redusere mobiliteten til systemet. Systemet krever fortsatt for stor båndbredde til at trådløse kommunikasjonsløsninger kan understøtte systemet. For at det skal kunne skje må C4I-strukturen endres betraktelig slik at "trafikken på nettet" blir mindre. I tillegg til økt mobilitet bør også deler av materiellet gis egenbeskyttelse ifm av pansring. Dette er helt nødvendig for å kunne gi taktisk støtte til Hærens kampavdelinger i kampsonen. Det pågår for tiden en ministudie i regi av Luftforsvaret i samarbeid med TRADOK og FFI, for å definere de konkrete behovene og overordnede operative krav når det gjelder LV til Hærens kampavdelinger.

RAM-trusselen

Trusselen fra Rockets, Artillery and Mortars (RAM) er betydelig i mange konfliktsituasjoner. Mange nasjoner ser på hvordan denne trusselen kan kontres ved enkle håndgrep (kort perspektiv) og mer fleksible flerbrukssystemer (lang sikt). Systemene i dette segmentet spenner fra adekvat kapasitet på SHORAD/VSHORAD-systemer (Phalanx, Skyguard), til mer automatiserte systemer for infrastrukturbeskyttelse (f eks Skyshield).

Trusselen fra RAM er størst for faste installasjoner, men også militære styrker under oppbyggingsfasen er meget utsatt.

Dette er rimelig våpen å få tak i, >>>

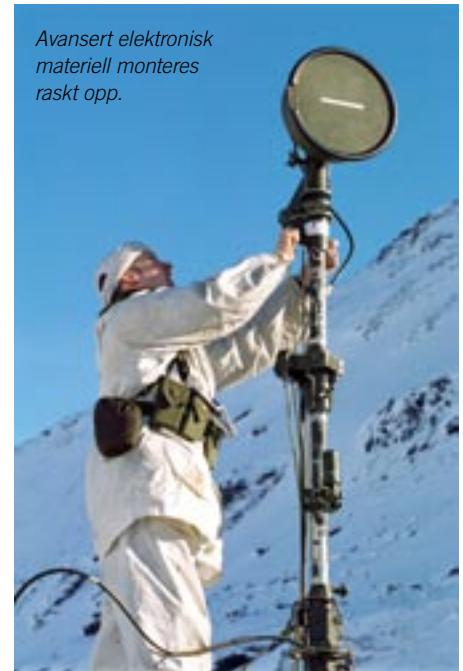
Taktisk plassering og oppdrag diskuteres.

O-møte utenfor radarvogna til NASAMS.

Avansert elektronisk materiell monteres raskt opp.

hvilket vil kunne bety at motstandsgrupper har lettere tilgang på denne kapasiteten enn tradisjonelle militære kapasiteter som kampfly og helikopter. Vi vil se en økende bruk av "hjemmeproduserte" raketter fremover, noe også NATO har erkjent. I deres Defence Against Mortar Attacks (DAMA) prosjekt, har fokus frem til nå vært nettopp på Mortars, men NATO vil utvide omfanget til å inkludere raketter. I USA er Counter Rockets, Artillery and Mortar (C-RAM) etablert som begrep, og et kompetansesenter er opprettet. Systemer som utvikles for å kontere denne trusselen må ha følgende kjernekapasiteter (key elements):

- Sensor; tidlig deteksjon og varsling
- Beslutter; hurtig beslutningsprosess for måltildeling (target assignment)
- Effektor, hurtig ildgivning mot trusselen på "trygg" avstand (sikkert nedslagsfelt)

Disse såkalte key elements er direkte sammenliknbare med luftvern.

Denne kapasiteten har også en stor samfunnsnyttig verdi i et anti-terror perspektiv. Både for kritisk infrastruktur

spesielt (flyplasser, kraftanlegg, havner etc), men også for befolkning generelt i form av beskyttelse (persepsjon). Å fremskaffe en kapasitet mot RAM-trusselen er styrkebeskyttelse i vid forstand. Denne ambisjonen bør Norge ha for sitt LV-system.

Relevant og fleksibelt

Ved å investere i en kapasitetsforbedring til å omfatte LV-beskyttelse til manøveravdelingene i kampsonen, vil en også kunne benytte denne kapasiteten til annen styrkebeskyttelse. Det har ingen praktisk betydning om dette er militær eller sivil infrastruktur. Oppdraget i så måte er ikke nytt; for LV som militær kapabilitet har beskyttelse av infrastruktur alltid vært en del av kapasitetene til systemet (punkt-, objektforvar). Men systemet har begrensninger for deteksjon av små mål (granater, raketter), samtidig som dagens system ikke har en effektor (f eks SHORAD shooter) som kan avgi ild mot denne typen mål.

Systemarkitekturen i NASAMS er av en slik karakter at integrasjon av evt nye sensorkapasiteter (f eks SAAB Microwave HARD, Ericsson AMB), eller ny

kortholdseffektor (hurtigskyttende LV kanon, kortholdsmissil LCHR el) ikke byr på de aller største utfordringer. En større utfordring er å sette dette sammen i et trådløst nettverk, som reelt kan understøtte ambisjonen om høymobile operasjoner.

LV er i dag et meget relevant og fleksibelt system, med en mindre kapasitetsforbedring vil strukturelementet fortsette å være det i lang tid fremover. Stopper utviklingen av LV, vil systemkapasiteten dø på rot. Jeg liker å sammenligne luftvern med kampfly, ved å stanse utviklingsprogrammet på kampflyflåten vil våpensystemet diskvalifisere seg selv. Trusselen vil ikke bli borte, men den gjør seg kanskje ikke til kjenne hver dag. Men den er der i aller høyeste grad, og den utvikler seg. Da må vi utvikle mottiltakene tilsvarende for å fortsatt være relevant og fleksibel. Hvis vi ikke fortsetter med å utvikle LV i Norge, vil fagmiljøet stagnere og vi vil bli forbigått av andre nasjoner. Etter min mening er dette allerede på vei til å skje.

Bruk medlemsfordelene dine!

Samarbeidsavtalen mellom Befalets Fellesorganisasjonen og If sikrer deg som medlem 10 % rabatt på forsikring av de fleste private skade-forsikringer. Det gjelder blant annet forsikring av privatbil, villa, fritidsbåt, hytte, tohjuling, husdyr og verdisaker.

Og samler du alle forsikringene dine i If kan du bli If Pluss-kunde og oppnå ytterligere rabatt og fordeler. Denne rabatten kommer i tillegg til den du får som medlem av BFO.

Vil du vite mer?

Ring Forsvarets Personellservice på
telefon 23 09 2400 eller mil 05 10 24 00.

Rolig, vi hjelper deg.

Anne Lyder

Navn Etternavn, risikospesialist

www.if.no Tlf: 02400

KILDE: WWW.IF.NO

nr 6834560

Viktige valg for fremtidens forsvar

Langtidsplanen for Forsvaret skal oversendes Stortinget ved påsketider og i FD arbeides det under høytrykk for tiden. Opptakten til denne langtidsplanen har vært spesiell. Forsvarssjefen har iskaldt beskrevet hvor vi havner dersom bevilgningene holdes på dagens nivå. Det vil føre til at vi ganske enkelt ikke har noe Forsvar om 15-20 år. Dramatikken i dette ble åpenbar da han la frem sin forsvarsstudie og i den påfølgende debatt satt pengene løst fikk vi inntrykk av. Hvor mange milliarder ville Forsvarssjefen ha-1 milliard eller kanskje 2? Alle var enige om at vi ikke kunne underfinansiere Forsvaret lenger. FS 07 hadde virkelig vært en øyeåpner. Deretter la forsvarspolitisk utvalg frem sin rapport "Et styrket Forsvar" og ga en glassklar beskrivelse hvorfor vi skal ha et Forsvar:

"Norsk sikkerhets- og forsvarspolitikk må ta utgangspunkt i de verdier og interesser som vi ønsker å sikre, og ikke bare i et kortsiktig, militært trusselbilde. Norge trenger et forsvar for å ivareta det grunnleggende og tidløse ansvar for å skape sikkerhet for staten, befolkningen og samfunnet, og beskytte og fremme våre verdier og interesser."

Langtidsplanen skal gi svaret på hvilket Forsvar vi skal ha. Det er ingen tvil om at langtidsplanen på mange områder kommer til å foreslå kraftige og helt nødvendige kursjusteringer. Det er bra. Likevel ser det ut til at det også foreslås grep det ikke er like lett å se hensiktsmessigheten av, for å si det mildt. Hvis det skulle vise seg at FD, mot kraftige anbefalinger fra et samlet Forsvar, blir foreslått å flytte generalinspektørene ut av Forsvarsstaben, er det grunn til sperre øynene opp. Jeg er ikke i stand til å se noen som helst positiv effekt av et slikt tiltak. Det vil bare bidra til svakere fokus på fellesløsninger og større interne spenninger forsvargrenene imellom. I disse dager er det ikke slike tiltak vi trenger. Hvis det blir gjennomført vil det ikke gå lang tid før man må reversere et slikt vedtak. Det samme gjelder forslaget om sammenslåing av informasjonsavdelingene i Forsvarsstaben og FD. Logikken i dette er høyst uklar og etter min mening svært vanskelig tilgjengelig. Påstanden om at det er ulogisk at FSJ har sin egen informasjonsavdeling når vi har en integrert forsvarsledelse, er ganske enkelt feil. Det er helt nødvendig at FSJ har resurser som er tilstrekkelig til at han kan utøve ledelse og styring. BFO er opptatt av at det skal være et klart og funksjonelt skille mellom det politiske

sekretariatet i FD og FSJ som etatssjef. Det er vanskelig nok som der et pr i dag og man burde gått stikk motsatt vei av det som foreslås på dette området. Styrk Forsvarssjefens identitet som etatssjef på bekostning av hans ulne rådgiverrolle i departementet.

I disse dager kappes arbeidsgivere om å tilby best mulig betingelser for potensielle arbeidstakere. I dag mer enn på lenge er det blitt relevant å omtale arbeidsgiveren som arbeidskjøperen og arbeidstakeren som arbeidsselger. Så når arbeidskraft er blitt et knapphetsgode slår markedskreftene nådeløst inn over fortvilte arbeidskjøpere. Det er blitt dyrt å skaffe seg arbeidskraft. Men vi må huske på at det kan bli enda dyrere å stille seg slik at man ikke klarer å beholde den man har, samtidig som man ikke klarer å rekruttere ny nødvendig kompetanse. Omstilling skal lønne seg og da må man gjøre kloke valg. Hvis omstillingene fører til at mange høyt kvalifiserte offiserer slutter, da er den kostnad vi må ta med når vi beregner lønnsomheten i de foreslåtte tiltak. Vi kan ikke forutsette at alle er lydige og selger sine hus, søker barna inn på nye skoler og barnehager, skaffer ny jobb til ektefellen og flytter med. Tap av kompetanse er en kostnad vi må ta med i regnestykket, vi kan ikke forutsette oss bort fra effekten av dette.

BFO slutter seg til anbefalingene fra FPU om et økonomisk løft på minimum 1 mrd. kroner sammenlignet med budsjettnivået for 2008. Videre må Forsvaret tilføres en kompensasjon på 2 % utover den generelle pristigningen og Forsvaret må gis rimelig forutsigbarhet. Det henger ikke på greip at man beslutter bygging av storstilt forsvarsinfrastruktur, for å oppdage at det ikke er penger til å ta den i bruk få år senere.

Vi får håpe at politikerne husker den vonde og usikre følelsen de kjente på da FSJ forklarte at vi i realiteten kunne stå uten et Forsvar hvis man ikke øker bevilgningene. Det er viktige valg for fremtidens Forsvar som skal gjøres. Vi må få et styrket Forsvar!

didrik.coucheron@bfo.no

INTERN TELEFONLISTE FOR BFO

Bjerkansmo, Jimmy	237	23 10 02 37	932 08 717
Clausen, Holst Einar	242	23 10 02 42	928 14 251
Coucheron, Didrik	230	23 10 02 30	928 88 643
Dahl, Ragnar	238	23 10 02 38	934 98 520
Danielsen, Lars Kristian	241	23 10 02 41	905 85 355
Holager, Inger Prestmo	233	23 10 02 33	924 43 172
Eriksen, Mona	243	23 10 02 43	924 28 698
Helgesen, Arild	247	23 10 02 47	934 99 445
Jacobsen, Guttorm	234	23 10 02 34	926 94 221
Felde, Kyrre	248	23 10 02 48	970 99 880
Omborg, Lars	240	23 10 02 40	920 91 238
Rudberg, Rune	236	23 10 02 36	934 20 377
Skyrud, Tom	239	23 10 02 39	473 87 648
Solberg, Eivind	231	23 10 02 31	934 08 550
Ulrichsen, Kari	246	23 10 02 46	928 05 621

Omstillingstillitsvalgte/FLO

Ulriksen, Tore	232	23 10 02 32	938 42 878
----------------	-----	-------------	------------

Områdetillitsvalgte

Flasnes, Jostein	0580-7374	77 89 73 74	970 49 710	Nord-Norge
Henriksen, Terje	0580-5365	77 89 53 65	916 21 988	Nord-Norge
Eide, Gunnar Lie	0565-7394	75 53 73 94	924 30 909	Midt-Norge
Grøn, Kristian T.	0550-5232	73 99 52 32	918 52 277	Midt-Norge
Ledal, Rolf J.	0540-3486	55 50 34 86	934 62 716	Vest
Opdal, Jacob Are	0535-7669	51 34 76 69	924 23 022	Vest
Nordset, Per Iver	0502-2006	62 40 20 06	924 17 463	Indre Østland
Bråten, Jo Arne	0502-5943	63 92 59 43	474 51 980	Indre Østland
Karlsen, Sten Rune	0520-7325	69 23 73 25	922 18 110	Viken
Sævik, Pål	0510-9433	23 09 94 33	928 17 119	Viken

Sentralbord

Telefax BFO

Dreier møterom	221	23 10 02 21
Tordenskiold møterom	223	23 10 02 23
Post-/pakkerom	227	23 10 02 27

220

Siv:

221	23 10 02 21
223	23 10 02 23
227	23 10 02 27

Mil: 0510 5694

Jetpilothandske

Helikopterpilothandske

"Immersionssuit" handske

Spesialhandsker for ekstreme behov. Handskene gir fremragende gripefølelse, utmerket fuktighetstransport og kjemikaliebestandighet. På grunn av den patenterte syteknikken, der læret er sydd opp over fingertuppene, får brukeren en fantastisk fingertuppfølelse som ingen andre tilsvarende handsker har. Handskene produseres i halvstørrelser.

Handskene produseres i spesialtekstiler som:

I jetpilothandsken

Nomex® Delta C™
Pittards® lær
Med eller uten Gore-Tex™

I helikopterhandsken

Nomex® Delta C™
Pittards® lær
Kevlar®
X-static®
Med eller uten Gore-Tex™
Bekyttelse over knokkene

I "immersion suit" handsken

Nomex® Delta C™
Pittards® lær
X-static®
Gore-Tex™
Handsken har en latexmansjett som passer til latexmansjettens på dressen og gjør den komplett vannavstøtende

Status BFO 7. Ordinære kongress

BFO 7. Ordinære kongress nærmer seg. Den 3-6 juni samles 69 delegater, i tillegg til Hovedstyret, BFO sekretariat og andre inviterte gjester. Delegatfordelingen er bekjentgjort for organisasjonen og regionene utarbeider i disse dager oversikt over delegatene.

Alle innmeldte saker, forslag til vedtektsendringer og innspill til programutvalget behandles nå i BFO's Hovedstyre. De innmeldte forslagene til vedtektsendringer er kunngjort for organisasjonen i henhold til de frister som gjelder for Kongressen.

Utkast til nytt prinsipp og -handlingsprogram er tidligere distribuert regionalt og lokalt slik at alle BFO

medlemmer skal kunne diskutere og gi innspill til de politikkområdene BFO skal arbeide for i neste kongressperiode. I det arbeidet som programutvalget har gjennomført så langt, fremheves Lederkonferansens leveranser som en meget viktig rettesnor for de prioriteringer BFO skal gjøre i kommende periode. Utdanning og verdivalg har i denne sammenheng vært områder BFO har vært særlig opptatt av. Hovedstyrets endelige forslag til vedtekter og nytt prinsipp – og handlingsprogram vil følge kongressmappen, som distribueres til alle delegater i siste halvdel av april.

Valgkomiteen har de siste månedene

besøkt alle regioner, i tillegg til å ha egne møter med Regionstyrelederne. Valgkomiteen understreker at de fortsatt ønsker innspill og gode forslag til sitt videre arbeid frem mot kongressen.

"Det er opp til alle BFO medlemmer, lokalforeninger og regionstyrer å føre den demokratiske prosessen og debatten videre frem mot kongressen", sier Leder BFO Didrik Coucheron.

 Lars Omberg
Koordineringsansvarlig
BFO 7. Ordinære Kongress

Kontreadmiral Karlsvik frikjent!

Fredag den 29. mars, frikjente Gulating lagmannsrett Kontreadmiral Atle Torbjørn Karlsvik på samtlige tiltalepunkter. Med dette har lagmannsretten stadfestet frikjennelsen fra Bergen tingrett fra mai 2007, hvor straffesaken mot Karlsvik først ble behandlet.

Tiltalen lød på fem tilfeller av grovt bedrageri i tillegg til at Karlsvik var tiltalt etter den militære straffelovens § 78 for grov uforstand i tjenesten. Etter lagmannsrettens domsavsigelse uttaler Karlsvik til bfo.no at han er glad og lettet over utfallet av straffesaken. Karlsvik retter også en takk til sin kjære familie, gode venner og kolleger, og BFO for støtten han har mottatt i denne strabasise perioden av hans liv.

Karlsviks forsvarer, Dag Steinfeld, sier i en kommentar at frifinnelsen ikke kommer som en stor overraskelse, og at han er sterkt tvilende til Forsvarsdepartementets fremgangsmåte i saken. Steinfeld trekker frem at saken har vært en stor påkjenning for hans klient og familie, og at Karlsvik og flere andre fremstående offiserer har blitt utsatt for en direkte uverdigg behandling. Steinfeld uttaler videre at det etter hvert som tiden har

Kontreadmiral Atle Torbjørn Karlsvik, her flankert av sine to forsvarere Dag Steinfeld og Geir Henning Sviggum, ble i dag frikjent av Gulating lagmannsrett i ankesaken etter fjorårets frikjennelse i Bergen tingrett.

gått, burde ha fremstått klart for samtlige, Forsvarsdepartementet inkludert, at Karlsvik ikke hadde gjort seg skyldig i noe straffbart og at de disposisjoner som han har foretatt seg ligger klart innenfor en selvstendig sjefs rammer.

Bevisførselen under ankesaken har tydelig vist at Karlsvik i utøvelsen av sitt virke har vært en sjef som har gått nye veier for å ivareta sitt personell og deres familier, og

bør således betraktes som en rettesnor for andre, i stedet for å tiltales for grovt bedrageri. Steinfeld håper at med denne kjennelsen vil Forsvarsministeren nå komme på banen, og sørge for at den årelange prosessen mot Karlsvik og hans familie bringes til opphør.

Av Rolf J. Ledal
rolf.ledal@bfo.no

Guitar Hero i region Vest

I de siste dager er det blitt gjennomført Guitar Hero konkurranse i søndre del av region Vest, for befalelever på Kjevik, Madla og befal ved Madla. Den 4. mars på Kjevik stilte det 10 befalelever opp til deltagelse på konkurransen, der hovedpremien var en Kiss billett til konserten i Bergen 1. juni d.å. Vinneren her ble Erlend Wiklem. Hver av deltagerne fikk ellers hver sin kinobillett, samt at det ble loddet ut flere premier. Før selve konkurransen ble det holdt info om lover og avtaler, samt låneordninger. Under opplegget ble det servert pizza og brus til alle frammøtte.

Den 21 februar var det hele 50 stk som møtte opp derav hele

26 stk som konkurrerte i tre vanskelighets klasser. Lett, med 10 deltagere og her gikk Andreas Johnsen av med seieren. I medium deltok det også 10 stk og her gikk leder BFO Madla Erik Bertelsen av med seieren. I klassen vanskelig deltok 6 stk og her var det HTV BFO Madla Roy Sørli som gikk til topps. Alle vinnere fikk en kinobillett hver. Det ble videre loddet ut flere premier blant deltagerne der hovedgevinsten også her var en billett til Bon Jovi i Oslo i juni d.å. Den som stakk av med denne prisen var Miriam Hvidsten. Også her gikk det unna med pizza og brus.

Den 28. februar var det samme opplegget for befalsskoleelevene. Til dette stilte 33 av 36 elever opp, derav 21 til konkurranse i Guitar Hero. Hele 12 stk i gruppen valgte vanskelighetsgrad lett, og her vant til slutt Mats Bohlin. I gruppen medium, stilte det 5 stk og her gikk Thomas Hutchinson av med seieren. I gruppen vanskelig med 4 deltagere gikk Jørgen Daviknes helt til topps. Her fikk vinnerne kinobillett og det ble loddet ut diverse premier, der hovedgevinsten var en Bon Jovi billett til konserten i Oslo. Den heldige vinneren ble Camilla Tømmerdal. Her ble det også servert pizza og brus til alle.

Alle konkurranser ble kjørt som cup helt fram til en vinner var kåret. Totalt sett, var det en utrolig oppslutning rundt disse arrangementer, og tiltaket fra BFO ble meget godt mottatt. De fleste ønsket flere slike tiltak, noe regionen vil prøve å få til med jevne mellomrom.

Jacob Are/OTV Vest

BFO tilstede på vinterøvelser i Nord

I tidsrommet 25. februar til 12. mars gikk vinterens øvelser av stabelen i den nordlige delen av landet. I år er det tre øvelser som går parallelt og ikke en stor NATO øvelse som vi er vant til.

Det var øvelse "Armatura Borealis" som var en øvelse for britiske og nederlandske amfibiestyrker men som også involverer norske avdelinger som markører. Den andre øvelsen var "Tundra" som er en mindre øvelse for norske og utenlandske spesialstyrker fra flere Natoland. Den siste øvelsen var øvelse "Nordlys" som er en taktisk øvelse for Brigaden i Nord Norge og som vil ble samordnet med øvelse "Armatura Borealis" mot slutten av øvingsperioden.

Artilleribataljonen er på plass med sine skyts

Under Brigadens øvelse Nordlys med uttransport fra garnisoner og til øvingsområdet, var BFO på besøk hos Ingeniørbataljonen som hadde startet øvelsen noe tidligere i forbindelse med

brøyting og klargjøring av områdene for resten av Brigaden Ingeniørbataljonens "Havgående" ressurser har drevet uttransport av sensorer til forskjellige områder langs kysten og disse operasjonene gikk uten noen form for uhell eller problemer. Operasjonsoffiser Johan Nygård fortalte BFOs utsendte i felt, at det var noe "armer og bein" på øvelsens første dag, fordi de opprinnelige planene ble forandret. Men etterhvert kom alle avdelinger på plass.

Som vanlig ble BFOs besøk og medlemspleie i felt meget godt mottatt.

BFO medlemmene, operasjonsoffiser Johan Nygård, nestkommanderende Kristian Ouren, kompanisjef Odd Ivar Klokkehaug og miljøoffiser Roger Heiskel i heftig diskusjon om pålagte restriksjoner i forbindelse med miljø og sikkerhet

Av: Jostein Flasnes
OTV Nord-Norge

Vi lagerfører fløytesnorer, skulderklaffer i mange varianter samt franske gull/sølvtrusser. Produserer possemetarbeider etter Deres beskrivelse.

Intet oppdrag er for vanskelig eller for stort for oss når det gjelder emblemer

Siden 1962 har vi vært leverandør av alle typer emblemer som emaljearbeider, våpenskjold, mansjett/slipsnåler og slips.

Våre kunder er forsvaret, kommuner og foreninger

Våpenskjold. Utførelse i high Relieff og håndmalt. Leveres også i antikk kobber/messing samt kunstnerisk håndbrodert montert på treplater.

Håndbrodert/maskinbrodert.

Jakkemerker, slips og dameskjør. Vår designer tegner forslag uten forpliktelser for Dem. Leveres i polyester og silke.

Tordenskjold/Kielland.
Leveres i antikk sølv

Emaljearbeider i ekte emalje. Leveres som jakkenåler, mansjettknapper/slipsnåler. Leveres også i antikk/sølv-gull.

PER HAUGE A.S

EXPORT - IMPORT, MILITÆRE OG SIVILE DISTIKSJONER

Bertha Bergsgate 11, 4009 Stavanger
Tlf.: 51 52 46 50 / 51 57 69 40
Fax: 51 52 95 52

Mailadresse: per_hauge@yahoo.no

Endelig erstatning for FN-veteraner

Det skal bli lettere for FN-veteraner å få erstatning for psykiske senskader. Befalets fellesorganisasjon (BFO) er veldig glad for initiativet.

- Dette har vi jobbet for i lang tid, og endelig går det fremover, sier Didrik Coucheron, leder i BFO. Forsvarsdepartementet skal utrede ulike kompensasjonsordninger for veteraner. De skal også få en lovfestet rett til medisinsk oppfølging.

- Et lovforslag vil være klart utpå høsten, sier forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen til NTB. - Vi vil styrke veteraners økonomiske rettigheter. Spesielt de som i praksis ikke får dekning etter lov om yrkesskadeerstatning, veteraner med psykiske senskader, forteller Strøm-Erichsen til Bergens Tidende.

Dette er BFOs Region Nord

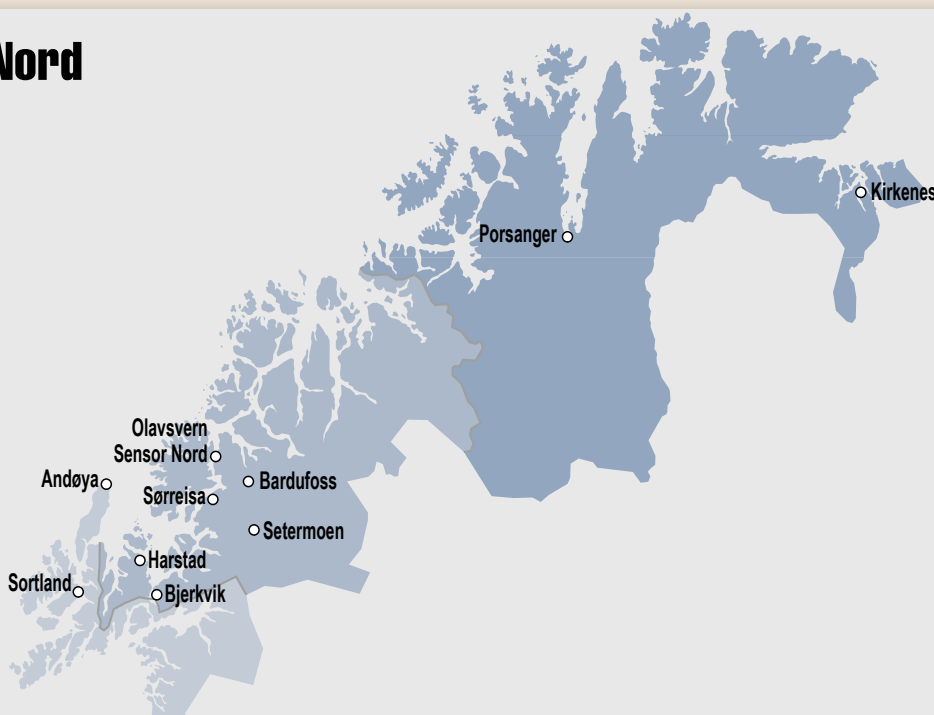
I tiden fremover vil hver enkelt av BFOs fem regioner presentere seg selv og sitt virke. Først ut er Region Nord.

Region Nord-Norge består av 12 Lokalforeninger i Nordland, Troms og Finmark. Disse befinner seg fra Bjerkvik i Sør til Kirkenes i Øst. For å få en følelse av hvor langt det er med bil mellom de forskjellige lokalforeningene, kan vi fortelle at det er ca 120 mil fra Kirkenes til Andøya. For å sammenligne litt er det 52 mil fra Oslo til Bergen.

Medlemsmassen til BFO i Region Nord er på ca. 1000 tjenestegjørende BFO medlemmer. Som kjent for de fleste befinner det seg i tillegg fordelsmedlemmer utover det ganske land.

BFOs områdetillitsvalgte (OTVer), befinner seg i alle regioner i Norge. I Nord, nærmere bestemt på Bardufoss, vil du finne kontorplassene til OTVene, disse to karene jobber på heltid som tillitsvalgte og du som medlem får tak i en av dem nesten hele døgnet. Lokalforeningsledere i Regionen sitter i Regionstyret og i dag sitter følgende personer i Regionstyret for Nord-Norge:

Rune Stave	Regionsstyreleder
Terje Henriksen	OTV Region Nord Norge
Jostein Flasnes	OTV Region Nord Norge
Knut Rese	BFO Sensor Nord
Rune Isvik	BFO Setermoen
Rune Pettersen	BFO Harstad
Dag Marcusen	BFO Skjold
Øyvind Germann Nilssen	BFO Bardufoss
Jan Arne Jakobsen	BFO Porsanger
Inge Lykseth	BFO Olavsværn
Bjørge Blekkerud	BFO Sørreisa
Kristian Holter	BFO Andøya
Jarl Wold	BFO Bjerkvik
Petter Mathisen	BFO Kirkenes
Carl F. Nordstrand	BFO Sortland

Nærmere innblikk på Bardufoss Lokalforening

Bardufoss er en av de største Lokalforeningene i regionen, dette gjenspeiles ved å se hvor mange militære avdelinger det befinner seg på Bardufoss og tillitsvalgte BFO har ved de forskjellige avdelingene. I dag befinner det seg tillitsvalgte i Combat Support Service bataljon (CSSBN), Sambandsbataljon (SBBN), Militærpoliti kompaniet (MPKP), Brigade Nord stab, Hærens Styrker Stab (HSTY Stab), FLO Base Troms-Finmark, FLO IKT, 139 ving, 337 skv, 339 skv og BESO. BFO Bardufoss har også representanter i Bolignemnd og Barnehagenemnd.

Selv om lokalforeningen består av personell fra hær-, luft- og fellesavdelinger, samt en og annen landssatt sjøoffiser, er problemene og spørsmålene de møter i arbeidsdagen de samme. Vi forsøker så godt vi kan

å løse disse, og er heldige som har to av OTVene plassert i kort avstand fra samtlige avdelinger i BFO Bardufoss.

I vinter har det blitt arrangert en tur til Riksgrensen i Sverige, denne var også åpen også for de som ikke var BFO medlemmer, noe som virker rekrutteringsfremmende. Vi hadde planer om flere arrangement i høst/vinter, men en travel arbeidshverdag har torpedert de fleste av påfunnene før de har blitt utført. Av saker det jobbes med fortiden er det spesielt fokus på lønnssetting av stillinger som lyses ut på rundene, det virker som en bevisst strategi at stillinger lyses ut lavere en den var lønnsfastsatt tidligere. Dette har blant annet ført til lønnsforskjeller på NK kompani nivå i disfavør for personell med lang ansiennitet. Til slutt vil vi ønske ny medlemmer velkommen til BFO Bardufoss!

Olavsvern, en operativ nødvendighet!

Olavsvern orlogsstasjon mistet for noen år siden sin status som orlogsstasjon og eksisterer nå kun som en mindre base under Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO). Fra sin glansperiode som vertsbasis for Tromsø sjøforsvarsdistrikt, MTB-flotilje 54 og UVB-skvadron 2, er det nå kun et drøyt dusin ansatte som inngår i dagens oversikt over personell.

Operative behov

I Forsvarsstudien av 2007 (FS-07), fremgår det at Forsvaret ikke lenger har bruk for Olavsvern base ved Tromsø. Etter det BFO har grunn til å tro, er dette ikke basert på operative myndigheters vurderinger, og kan fremstå som en gedigen feilvurdering som i verste fall kan gjøre uopprettelig skade! Sjef Fellesoperativt Hovedkvarter (FOHK), viseadmiral Jan Reksten, har flere ganger offentlig gått ut og understreket Olavsverns betydning for nasjonale og alliansebaserte behov for en kompakt base for landbasert logistikk i nordområdene. Hans vurderinger støttes av mange innenfor Sjøforsvaret, og også innenfor FLO er det mange bekymringer vedrørende den støtten som kan ytes ved en ensidig satsning på sjøgående logistikk.

Logistikkbehov

For pågående operasjoner vil moderne logistikkfartøyer være et livsviktig bidrag til understøttelse av operasjonene, men det betyr ikke at vi ikke lenger har behov for landbasert logistikk for f.eks. understøttelse av teknisk drift av ubåter. Ved feil på skrog eller fremdriftssystemer vil Olavsvern fremdeles være den eneste basen nord for Bergen som er i stand til å dokksette en ubåt. Fjellbassenget i Olavsvern gir også muligheter for å ta inn en rekke mindre fartøyer for andre reparasjoner som må foretas i smult farvann. Selv om Skjold-klassen er for stor til å komme inn gjennom dagens åpning, er det plass til fartøyene inne i bassenget. Etter det BFO har fått opplyst, trengs det kun en mindre investering for å utvide åpning og port slik at vår nye marine kan legge til kai i en kontrollert atmosfære.

Nasjonal og alliert bruk av Olavsvern

I 2007 hadde norske orlogsfartøyer over 100 liggedøgn ved Olavsverns kaier, og i tillegg til det nasjonale behovet har basen viktige vertsoppgaver ved alliert trening og landligge. Det er som de fleste vet lite sannsynlig at en fremmed nasjon blander seg inn i nasjonale militære anliggender, og det faktum at Olavsvern for en vesentlig del

er bygget som NATO infrastruktur vil heller ikke medføre sterke protester ved en nedlegging. Uavhengig av de formelle henvendelser som eventuelt måtte komme fra våre allierte ifm den militære basepolitikken som Forsvarssjefen fremmer i FS-07, er det hevet over enhver tvil at USA, Nederland og Storbritannia ser Olavsvern som en unik base. Ved ubåtoppgaver og vintertrening for mindre spesialiserte enheter gir Olavsvern som base en mulighet for å legge til kai eller øve i nær arktisk klima som ikke fins andre steder. Haakonvern orlogsstasjon kan rett nok tilby kaiplass, men med en rask titt på kartet vil de fleste skjønne at det er så store distanser at det dreier seg om flere døgn seilas for f.eks. en ubåt å gå til kai på Haakonvern enn Olavsvern. Selv om det fins flere stasjoner som Sjøforsvaret disponerer i Nord-Norge, er det ingen som tilbyr den tilbaketrukne og veltilpassede logistiske understøttelsen kombinert med nærhet til flyplass og andre fasiliteter som Olavsvern og Tromsø kan tilby.

Andre alternativer?

Det har i sakens anledning blitt hevdet at sivile kaier kan erstatte det tilbudet som Olavsvern i dag utgjør, og det stemmer langt på vei når det gjelder fredstidsdriften. Imidlertid har Forsvaret i lengre tid nå lagt på beredskapstrinn som tyder på at vi heller ikke i dag er i en tilstand av fred og fordragelighet. Skulle vi basere oss på et overoptimistisk fredstidsperspektiv, fins det heller ikke behov for en Marine, langt mindre orlogsstasjoner langs kysten. De harde realitetene er imidlertid at selv om det for besetningene alltid vil være populært, og en viktig del av samfunnskontakten, å gå til sivile kaier og vise frem Marinen og drive opplysning og rekruttering, så fins det en mer alvorlig undertone i det Forsvaret driver med. I denne virkeligheten vil bortfallet av Olavsvern som en fremskutt operasjonsbase i nordområdene medføre at verken Norge eller NATO har tilgjengelige basefasiliteter nord for Bergen, på det europeiske kontinentet! De øvrige

stasjonene som Sjøforsvaret har tilgang til i Nord-Norge er høyt spesialisert inn mot andre oppgaver, og utgjør ikke en reell erstatning. De kostnadene som er forbundet med å kunne tilføre f.eks. Ramsund orlogsstasjon kapasiteter for vedlikehold av ubåter, er av en slik dimensjon at det er nærmest blottet for fornuft å diskutere langs en slik akse. BFO ser i likhet med alle andre, at tettheten av sjømilitære knappenålshoder er stor på kartet i Harstad/Tromsø-regionen, men kan ikke se at det med dagens oppgaver er noe særlig å vinne på å fjerne eller slå sammen virksomhet i stor grad. De forskjellige basene er tilpasset sine spesielle oppgaver, og det er antageligvis best å la det være slik. Det er slett ikke sikkert det er lurt å legge alle eggene i en kurv i sør og en i nord.

Kost/nytteeffekt

Hva koster så en opprettholdelse av Olavsvern som base i Nord-Norge? Med et så lite antall ansatte og de vernepliktige som også er nødvendig til å drifte basen, er kostnadene forbundet med en opprettholdelse ganske så små. Etter det som BFO har fått opplyst, er kostnadene så små som en halv promille av det årlige Forsvarsbudsjettet, alt inkludert. For de som ønsker å finregne på kostnadene og trekke ut av regnestykket kostnader som uansett påløper ved overføring av oppgaver til andre stasjoner, fremstår det som tydelig at tallet er enda mindre. BFO har forståelse for at Forsvarssjefen som på Gardermoen i september 2007 orienterte militære sjefer og tillitsvalgte om at det var behov for store driftsbesparelser, leter med lupe etter baser som styrkeprodusentene hevder å ikke ha behov for. I den tidsalder vi lever i er det kanskje lurt å ta et lite stillingsskritt og høre på de operative myndighetenes innspill til de samme prosessene. Slik BFO forstår det, er de operative myndighetene ikke mulig å feiltolke, Olavsvern må bestå. Når prislappen er så lav som en halv promille av dagens forsvarsbudsjett, så burde denne lave kostnaden nærmest sees på som uunngåelig tilleggskostnad i et Forsvar som tar nordområdeproblematikken og allierte forbindelser på alvor!

Av OK Rolf J. Ledal,
OTV Vestlandet

OMSTILLINGSBREV NR 2/2008

Regjeringen har lagt frem langtidsproposisjonen for Forsvaret (LTP), når dette Offisersbladet er deg i hende. LTPen signaliserer ikke hvor sterkt Forsvar regjeringen er villig til å gi landet, men hvor mye penger den er villig til å satse. En slik LTP setter i gang prosesser som krever tid, oppmerksomhet og kunnskap for ikke å komme ut med et enda dårligere resultat. Forsvarets Hovedarbeidsmiljøutvalg (FHAMU) har gjentatte ganger behandlet gapet mellom politiske ambisjoner og manglende ressurser – nå setter utvalget foten ned. Jeg bruker en god del plass på det kurset som ble gjennomført, da dette kan gi motivasjon for andre AMU om å gjøre noe tilsvarende. Et forsvarlig og godt arbeidsmiljø, gir mer kvalitetstid sammen med familien og venner.

Justert organisasjon i FOHK

7. februar ble partene enige om en justert organisasjonsendring. Det var lokal uenighet om en avdelings plassering i organisasjonen. Løsningen ble en endring i stillingsbeskrivelsen for vedkommende avdelingsleder, noe som førte til enighet. Dette viser betydningen av å se organisasjon og stillingsbeskrivelser i sammenheng. Det var for øvrig første gang vi brukte intensjonene i HATA vedlegg 2, som sier at lokal uenighet skal avklares før den sentrale behandlingen avsluttes.

FSJens VP, R&T nr 1/08

7. februar var det tid for den første rettelsen & tillegg (R&T) til Forsvarssjefens virksomhetsplan. R&T'en omfatter (endringene iverksettes umiddelbart):

- Drøft overføring av RSF-tjenestene i FLO/Base Viken, herunder tjenestefelt idrett, velferd, læremiddelsentral og forpleiningstjeneste til HMKG (Hæren)
- Drøft overføring av RSF-tjenesten HR/ORG- og kontorstøttetjenester (1 stilling) i FLO/Base Viken til FMGT
- 1 årsverk overføres fra FPT til FLO for oppfølging av verkstedsoverenskomsten
- Langtidsplan for gjennomføring av norske og internasjonale idrettsarrangement/-mesterskap i perioden 2008-2012.
- Administrativ presisering vedrørende kjøp av flyreiser etter inngått ny rammeavtale med Norwegian 1. februar 2008. SAS/Widerøe kan benyttes de opererer alene. Endringen medfører at Forsvarets ansatte kan bestille rabatterte og fleksible billetter. Se reiseportalen på Forsvarets intranett.

FHAMU, kurs og møte 11-12. februar

Disse 2 dagene vil få stor innvirkning i positiv betydning mht det framtidige arbeidsmiljøet i Forsvaret. I erkjennelsen av at vi ikke får de ressursene Forsvaret må ha for å kunne løse sine oppgaver, må vi sikre et fullt ut forsvarlig arbeidsmiljø, innenfor de utfordringer mindre ressurser og flere oppgaver gir.

Mandag 12. februar en milepæl (Bilde nr 1587)

Første dag var avsatt til kurs for medlemmer og varamedlemmer til FHAMU. Initiativet bak kurset var sjef Forsvarsstab, generaløyntant Arne Bård Dalhaug. Ansvarlig for tilrettelegging og gjennomføring var Oberstløytnant Reino Ottesen og orlogskaptein Rune Johansen. Etter åpning av sjef

Forsvarsstab og administrative bestemmelser, var første foredragsholder ut, Arne Bernhardsen, forfatter av boken "Arbeid i AMU"

Arbeidsmiljøutvalgets oppgaver

Fra venstre: Oblt Reino Ottesen, Arne Bernhardsen og Ok Rune Johansen

Med sin lune fremtreden og faglige kompetanse, evnet Arne Bernhardsen, på en enkel og beskrivende måte å sette fokus på utvalgets oppgaver som rådgivende og besluttende organ. Det AMU skal behandle er beskrevet i AML § 7-2 og bl.a. omfatter dette:

- Alle forhold som kan bidra til å trygge ansettelsesforholdene
- Organisatoriske spørsmål som innvirker, eller kan innvirke på arbeidsmiljøet
- Forhold relatert til fysiske og kjemiske belastninger
- Sikre at de ansatte har en meningsfull jobb (et krav)
- Utvalget skal ha bred medvirkning, herunder direkte og representativt mht partsnivå

På kort sikt skal utvalget arbeide for trivsel og helse og på lang sikt helse og utvikling. Jeg tror de fleste merket seg følgende forhold, som vil legges til grunn i det videre arbeide:

- AMU er et rådgivende og besluttende utvalg som skal være handlingsrettet.
- Utover ovenstående ble det fremhevet at AMU kan ha en koordinerende rolle, kan være et samarbeidsutvalg, styringsgruppe eller høringsinstans.
- AMU fatter beslutning på tvers av arbeidsgivers ønsker - om nødvendig
- Vedvarende sprik mellom bemanning, ressurser og oppgaver går innunder begrepet liv og helse.

Utvalget er først og fremst et rådgivende organ, men fatter vedtak som binder arbeidsgiver. Et slik vedtak må kunne relateres til fare for liv og helse, være innenfor lovens rammer, tiltak må være konkrete og tidsfastsatt.

Utviklingen av FHAMU og HMS-nåsituasjon (Bilde nr 1568)

FHAMU har hatt en god utvikling siden etableringen i 2001, særlig de 2-3 siste årene. Den største endringen skjedde ved etableringen av Forsvarets hovedverneombud (FHVO) og senere også et ass HVO. Organisasjonene, BHT, FHVO og TMO hadde i nært samarbeid med FHAMUs arbeidsutvalg, utarbeidet briefen, som omhandlet følgende:

- Utviklingen av FHAMU som utvalg
- Hva oppleves som positivt de siste årene
- Hvor har vi et potensiale for videre utvikling
- Forslag til tiltak for videre utvikling

Det er enkelt å foredra et vanskelig tema, når deltakerne kjenner seg igjen i situasjonen og noe av hensikten var nettopp det å sette ord på den virkelighet vi alle opplever.

Work-shop - en nyttig øvelse

HMS-prosess hadde utarbeidet 6 forskjellige oppgaver hvor de 4 gruppene totalt skulle behandle:

- Konsekvenser ved endring i arbeidsgivernivået
- FHAMU og arbeidsutvalgets rolle
- FHAMUs innflytelse på arbeidsmiljøet
- Er det områder av virksomheten FHAMU bør/ikke bør engasjere seg i?
- Forholdet rundt sikkerhet/risiko og ulykker relatert til FHAMU
- Omstilling

Resultatene fra Work-shops arbeide skulle presenteres på slutten av dagen.

HMS-arbeid i praksis

Etter arbeid i Work-shopene, fikk vi et foredrag om HMS-arbeid i praksis, ved konsernsjefen i Veidekke AS, Terje R Venold. Han startet friskt med å hevde at et godt arbeidsmiljø er et spørsmål om holdninger - med fokus på arbeidsmiljø, mobbing og ledelse. Av de momenter han fremførte nevnes:

- HMS-arbeid krever engasjement og ressurser med

Konsernsjef i Veidekke Terje R Venold)

systemrutiner, kompetanse, holdninger og verdier i sentrum

- Han hevdet at forutsetningen for et forsvarlig arbeidsmiljø er og blir en god planlegging av alle faktorer som påvirker sluttresultatet
- Man er flink til å rapportere ulykker, men påpekte at for hver uønsket hendelse som ble rapportert, ligger det 600 ikke rapporterte hendelser. Her har man et betydelig potensiale
- Bedriftshelsetjenesten og samarbeidet ble fremhevet som en suksessfaktor i Veidekke, herunder forebyggende virksomhet og oppfølging av sykemeldte. Man må se mer på mulighetene enn på begrensningene
- Veidekket har satset betydelig for at eldre arbeidstakere forblir yrkesaktive og var også innom det positive med etablerte varslingsrutiner i bedriften.
- Når det gjaldt mobbing hevdet han at hver fjerde arbeidstaker har arbeidet et sted hvor det forekommer mobbing. Dette har ofte gått utover nyansatte, lærlinger og eldre arbeidstakere.
- Innenfor temaet ledelse, hevdet han at verdier og fagre ord er lite verdt på papiert. En god leder går foran med et godt eksempel, setter mål for virksomheten og skaper resultater.

Oppsummering av kurset

Tid for tilbakemelding fra Work-shopene viste til engasjement og at oppgavene kanskje var noe omfattende – tiden tatt i betraktning. Det som var spesielt artig var at den oppsummering de enkelte gruppene kom med, i stor grad harmoniserte med det konsernsjefen i AS Veidekke beskrev i sitt foredrag. Av stikkord fra oppsummeringen nevnes:

- Lederne må være synlige i HMS-arbeidet og påse at lovens intensjon oppfylles
- FHAMU må bli mer proaktiv (et føre var utvalg, enn etter snar utvalg), herunder ble tema som informasjon, planprosesser, velferd, konkrete vedtak, engasjement og aktivitet fremhevet.

Oppsummeringen på slutten av dagen vil bli bearbeidet og bli benyttet for videre utvikling av FHAMU. La meg si det slik, jeg har vært med i FHAMU siden 1997 og har i tillegg 5 år i tilsvarende utvalg i Forsvarsbygg. Sjeldent har en dags kurs, gitt så mye og skapt så store forventninger om en positiv endring, at dette kan anbefales for samtlige AMUer rundt om i Norge.

FHAMU-møte 12. februar 2008

Møte ble gjennomført på Oscarsborg Festning, dagen etter at FHAMU var blitt kurset. Mange av

Fra FHAMU-møtet

oss var spente på om vi ville merke noen endring og vi ble ikke skuffet. Kanskje har dere ikke merket noe særlig enda, men det vil dere etter hvert om dette stevner frem. Det var sjef Forsvarsstab Generaløyntnant Arne Bård Dalhaug som la premissene for møte, ved å følge opp fra dagen i forveien og resten av utvalget fulgte på. La meg si det slik: Møte tydeliggjorde frustrasjonen over å sitte med pengene, være ansvarlig i styringsdialog uten å være arbeidsgiver. Nedenfor gir en oversikt over de viktigste sakene vi behandlet.

Overtidsforbruk i 2007

Det positive med overtidsregnskapet, som inkluderer økonomisk kompensasjon av merforbrukt arbeidstid, er en nedgang på ca 25 % fra 2006. I tillegg er belastningen fordelt på flere og klare brudd på loven færre. Så kan man spørre: Aksepterer vi brudd på loven? Svaret er: Nei, men vi må forholde oss til den virkelighet vi er i og evne å se at vi er på rett vei. Hovedbekymringen er at personellet gjør jobben, koste hva det koste vil. Stikkord er lojalitet, yrkes stolthet og faktum.

I 2007 ble det kompensert 1 729 000 timer overtid og merforbruk av arbeidstid og øvelser for sivile. I tillegg kommer ØUA, VUA, FA osv. Dette utgjør ca 950 årsverk. Gjør man om 540 millioner kr til lønnsutbetaling i 1tr 45 blir dette ca 1600 årsverk. I tillegg overfører vi ferietid fra 2007 til 2008 på ca 300 årsverk. Det er da BFO stiller spørsmålstegn med FDs styring på årsverk. Tenk der å få i hvert fall 1000 årsverk ekstra uten en eneste ekstra oppgave. (1000 fordi noe overtid faller inn under lovens beskrivelse av hva som er tillatt, underforstått mesteparten er en omgåelse av FDs rigide styringssystem – de evner ikke å se helhet, ei heller konsekvenser, men det er ministerens ansvar til syvende og sist). Konsekvensen blir redusert belastning, mer kvalitativt arbeid, mindre luring av systemet og mindre gratis jobbing.

Ubalanse mellom ressurser og oppgaver, jfr FSJ VP 08

Og her begynte effekten av gårdsdagens kurs å bli synlig. FHAMU måtte ta en pause og arbeidsutvalget måtte snekre sammen et nytt og spisset vedtak i samsvar med det vi erfarte fra dagen i forveien. La meg si at drøftinger av Forsvarssjefens virksomhetsplan for 2008 ga organisasjonene en mulighet til å være en aktiv bidragsyter. Det vedtaket som burde ha vært fattet i FHAMUs møte 15. januar og som skulle danne grunnlag for drøftinger av FSJ VP 08, ble i stor grad

fattet 12. februar. Så lever jeg godt med at HVO HSTY synes FHAMU har vært tamme, men det har skjedd en endring til det positive – nettopp pga Hærens engasjement og det bør man ta med seg som en positiv tilbakemelding. Vi snakker ikke om Forsvarssjefens evne og vilje, men om departementets politiske styring og noe manglende forståelse for våre daglige utfordringer. Det er her jeg ser de store forandringene mht FHAMU.

FST/PØS – arbeid med belastningsproblematikken

Hva skjedde? En oppildnet brigader Per Sverre Opedahl beskrev dagens virkelighet ved å åpne med et sitat fra tidligere GIH Sølvberg fra 2003: "Før løp vi ut i stillingene våre i skogen utenfor huset. Nå rykker vi halve kloden rundt og kommer ikke akkurat hjem til middag" Han gikk gjennom det arbeidet som pågår i FST/PØS mht belastningsproblematikk. I stort et engasjerende og informativt opplegg som tilkjennegir at staben tar denne situasjonen på alvor. Kort sagt arbeidsbelastningen er for høy, hva gjør vi? BFO ba om at de også vurderte hvilken betydning tjenesteuttalelsen bidrar til at folk jobber over evne – i dag må man nesten være et supermenneske for å få litt over norm. Utgangspunktet mitt var: Hva kan vi gjøre noe med som gir raske resultater i kort perspektiv og arbeidsmiljømessige positive resultater i et lengre perspektiv – OK, enn så lenge må jeg akseptere at Tjenesteuttalelsene ikke bidrar til at folk jobber for mye.

Status og erfaringer med HMS-revisjon

FPT gjennomførte 10 HMS-revisjoner av DIF/BRA i løpet av 2007. Hjemmelsgrunnlaget er HMS-forskriften og vi fikk et inntrykk av at FPT ønsker å hjelpe avdelingene til å bli bedre ikke for å kritisere. I korthet gikk tilbakemeldingene ut på:

- Mange mangler oversikt over aktuelle lover og forskrifter
- Flere ledere mangler HMS-opplæring, herunder også mangelfull systemopplæring ved flere av DIFene
- Noe manglende utarbeidelse av konkrete og målbare handlingsplaner for HMS-arbeidet
- Ved enkelte DIFer er HMS-forvalterrollen ikke gitt prioritet
- Avvik med personsskade rapporteres i stor grad, andre avvik rapporteres i mindre grad
- Noen DIFer manglet samordningsavtaler i samsvar med loven
- Mange tilbakemeldinger går på oppdrag fra flere oppdragsgivere, manglende sentral koordinering, mange omorganiseringer osv.
- Revisjonene viser ingen gjennomgående negative observasjoner

Doping, 0-tolerance, evaluering

Dette gikk på 0-tolerance ifh til doping. Det ble utdannet 75 instruktører som også har besvart en spørreundersøkelse mht gjennomførte kurs i egen avdeling. Ca 2000 personer har blitt undervist og de fleste er positive. Det beklagelige er at 50 % av instruktørene ikke har gjennomført kurs ved egen avdeling, la oss håpe at dette skjer i 2008. Så

minner BFO arbeidsgiver om at hvert år endret et stort antall personell tjenestested, så skal intensjonen om 0-tolleranse leve videre, må ikke innsatsen stoppe nå – den må fortsette.

Avslutning av FHAMU-møte

Sjef PØS GM Espen Amundsen minte om HMS-undersøkelsen og oppfordret alle til å svare og på forslag fra BFO om at undersøkelsen burde bekjentgjøres på hjemmesidene i forkant for å motivere personellet til å svare, svarte Sjef Forsvarsstab – IVERKSETT, med en humoristisk kommentar: Vi har endret oss, før han takket for en konstruktivt møte.

BFO gir honnør til Sjef Forsvarsstab og HMS-prosess for et vellykket kurs og et godt gjennomført FHAMU-møte og om det kan gi noen indikasjoner: For første gang på de snart 11 årene jeg har vært med, ble FHAMU-møte avsluttet med applaus!

Evaluerer Forsvarets logistikkorganisasjon

Forsvarets Logistikkorganisasjon nedsatte en arbeidsgruppe som den siste måneden har til oppgave å evaluere FLO. Et større antall personell har vært involvert i arbeidet. Hovedspørsmålene som skal besvares er:

- I hvilken grad målet med omstillingen er nådd?
- Vurdere å påpeke svakheter og forbedringsområder i FLO.

Arbeidsgruppen har vurdert mange faktorer, herunder nevnes: Kundekrav, kundetilfredshet, evne til å effektivisere driften, interne styringsprosesser, årsverksutvikling og arbeidsmiljø- mennesker og kompetanse. Arbeidsgruppen vil ferdigstille sitt arbeide, når resultatene fra bruker undersøkelsen, som gjennomføres over Påske, foreligger.

BFO har vanskeligheter med å se at organisasjonen FLO skal kunne levere mer, billigere og med bedre kvalitet, med et sterkt ressursmessig redusert FLO. BFO ønsker nå at det fokuseres på PTO perspektivet slik at vi kan få et grunnlag for å vurdere evt ny org.

Nytt stillingsvurderingssystem kommer

Møteleder er Oblt Thomas Edvartsen

NIPA-avtalen er sagt opp av 2 organisasjoner. Vi andre har ventet, i påvente av et alternativt system. Nå kommer det, og det beste, det utarbeides av partene med utgangspunkt i det bestående. Faktum er at Norsk institutt for personaladministrasjon (NIPA) har opphørt å eksistere som bedrift og behovet for et oppdatert system er påtrengende. Partene er enige om en bredt partssammensatt arbeidsgruppe som skal utarbeide et system vi alle

kan stå bak. Dette vil være ferdig utpå høsten, med antatt iverksettingsdato 1. januar 2009.

Forsvarssjefens rusmiddeldirektiv revideres

Sist høst ble det nedsatt en arbeidsgruppe, som skulle revidere Forsvarssjefens rusmiddeldirektiv (alkohol, narkotika og doping). Arbeidsgruppen ledes av FPTs Hilde Marie Kvile og er bredt sammensatt. Dette skulle egentlig vært revidert for flere år siden, men nå er arbeidsgruppen snart i havn med kun 2 møter igjen. Direktivet vil bli sendt på høring i midten av april og skal gjennom en sentral drøfting før direktivet iverksettes (ventelig) med virkning fra 1. juni 2008. Direktivet har gjennomgått en omfattende redigeringsmessig endring, med noen få nye tiltak

FSJens VP, R&T nr 2/08

Fra venstre oblt Dag Erling Jenssen, Ok Tommy Olsen og forhandlingsleder Marit Evenstad.

R&T nr 2 ble gjennomført 6. mars og omfattet:

- Informasjon om budsjettprosessen for 2009. Forsvarsbudsjettet skal gjennom en sentral drøfting 22/4 før Forsvarssjefen overlever sitt budsjettinnspill til FD senest 13. mai. La oss si det slik det er fortsatt stor sprik mellom FDs utgangspunkt og Forsvarssjefens behov.
- Vi drøftet marginale endringer i FSJ VP, vedlegg M (FOHK)
- FDs iverksettelsesbrev er nå oversendt FSJ og som konsekvens av dette ble det gjennomført rettelser til vedtatt virksomhetsplan. Det ble gjort et stort nummer av en redusert belastning som følge av kansellering av Sudan-bidraget, nå ber FD Forsvaret være forberedt på nye leveranser. Dette beviser at for FD er synlighet utad viktigere enn et forsvarlig arbeidsmiljø her hjemme. Vi ba om at FHAMU måtte få en redegjørelse om konsekvenser fra Hæren.
- Vi behandlet også en justering av nedtrekkskravet ifm internasjonale stillinger. Vi ba om at man fant budsjettmessig dekning for dette og ikke bevisst styrte mot et overforbruk (det blir vi sikkert bare pålagt å spare inn senere).
- Lederutviklingsprogram for kvinner (LUP) skal fortsette, selv om ikke dette er spesifikt omtal i virksomhetsplanen (det var en del av forutsetningen ved en tidligere omorganisering av FSS)
- Det skal etableres en kvinnefunksjon i Forsvarsstaben for å følge opp målet om en øket kvinneandel. Man ser for seg en oberst stilling og vi forutsetter at en slik etablering kommer i tillegg til rammen for oberster gitt i

PET nr 15/17. Det er også naturlig at en slik funksjon bekles av en kvinne.

· Vi ble orientert om Direktiv for strategisk kompetansestyring. Dette vil bli sendt på høring, før det gjennomføres en sentral behandling om en fire ukers tid. Utover dette ble vi informert om en mulig mindre organisasjonsendring i Sjøforsvaret og etablering av et prosjekt INI i Fellesstaben.

FHAMU 11. mars 2008

AU forbereder FHAMU-møte

På agendaen står konsekvenser av endring i arbeidsgiveransvar, omorganiseringstiltak og konsekvenser for verneapparatet som følge av evt vedtak i Stortinget med referanse til FS 07. Gitt at FHAMU vedtar forslaget fra arbeidsutvalget vil dette være en betydelig milepæl i arbeidet mht ivaretagelse av arbeidsmiljøet ved endringer. Møte er et planlagt møte, men mye av premissene og viljen til å tenke nytt ble tatt på FHAMUs samling på Oscarsborg 11-12 februar. Nå har vi muligheten til å omsette teori til konkrete handlinger til beste for Forsvaret generelt og personellet spesielt.

I tillegg skal FHAMU behandle bedriftshelsetjenesten (BHT) i Forsvaret.

Utvalget ønsker en status jfr tidligere vedtak og se dette opp mot en konkret oppdrag gitt til Sj PØS mht framtidig BHT for alt personell i Forsvaret.

Vi benytter anledningen til å ønske dere alle en riktig god påske.

 Ragnar.dahl@bfo.no

BFO grunnkurs

BFO gir deg mulighet til å få bedre innsikt i din organisasjon og hva som påvirker din hverdag! Hvilke rettigheter har du? Hvilke plikter har du? Hva kan BFO hjelpe deg med?

Er du interessert i hva som skjer rundt deg på arbeidsplassen er dette en god anledning til å få bedre innsikt. BFO vil de nærmeste månedene gjennomføre BFO GRUNNKURS i alle regioner. Først ute var Region Nord med kurs på Setermoen fredag 22 februar. Region Viken holder kurs på Hafjell i april.

Ta kontakt med din områdetiltsvalgt for oversikt over når og hvor kurs gjennomføres. Følg også med på bfo.no. Vi vil legge ut kursene etter hvert som de blir klare.

Årsverksstyringen – en fare for personellet!

Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen

Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen detaljstyrer Forsvaret på årsverk, uten å se sammenheng mellom oppdrag og ressurser. Dette medfører stort arbeidspress og ofte sent igangsatte prosjekter, uten at det totale ressursbehovet for gjennomføring alltid er på plass. Ifm drøfting av Forsvarssjefens virksomhetsplan for 2008, var FLOs leveringskapasitet et tema fra flere generalinspektører.

Nestleder i BFO
Eivind R Solberg

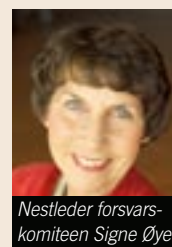
- Nå må ministeren vise politisk handlekraft, og oppheve årsverksstyringen, sier nestleder BFO Eivind R Solberg.

FLO/Investeringsavdelingen ble dimensjonert for å kunne håndtere 118

prosjekter og kapasiteten skulle ned til 100 prosjekter. Pr 1. des 07 hadde Forsvaret totalt 346 godkjente prosjekter, men bemanningen var på langt nær dimensjonert for oppgaven. Det trengs 1-2 årsverk fra FLO/ Systemstyring og/eller FLO/IKT til FLO/I pr nytt prosjekt for å sikre en forsvarlig gjennomføring. Med utgangspunkt i dette er FLO/I ikke bemannet for å kunne levere i samsvar med forutsetningene. Begrunnelsen for manglende personelloppdekning er årsverksbegrensningen, med en betydelig arbeidsbelastning som konsekvens.

Utover ovenstående er både FLO/I, FLO/S og FLO/IKT sterkt involvert i produksjon av grunnlagsdokumentasjon for kommende prosjekter. Heller ikke dette arbeidet ble FLOs organisasjon dimensjonert for, da investeringskonseptet foreskriver FD som ansvarlig for dette arbeidet, med støtte fra grenstabene.

Signe Øye (Nestlederen i Forsvarskomiteen) sa under behandlingen av Forsvarsbudsjettet fra Stortingets talerstol, 4.desember: "På den andre siden vet vi at de ansatte er slitne etter mange år med omstillinger. Nå må det snart skapes ro i organisasjonen. Derfor er det bra at

Nestleder forsvarskomiteen Signe Øye

tilsetningsstoppen er opphevet, og at det nå ikke lenger skal være årsverkstyringen som skal være det viktigste styringsmålet, men de økonomiske forholdene." Det er nok

informasjonsflyten til

Forsvarskomiteen som har stoppet opp, dette gjaldt i stor grad sivile stillinger. Årsverksstyringen er mer belastende enn noen gang, sier Solberg.

BFO oppfordret tidligere i uken Forsvarsministeren, på eget initiativ til å undersøke konsekvensene av bl.a. årsverksstyringen. For å være mer konkret i spørsmålsstillingen. En organisasjon som er bemannet for å kunne håndtere 100 prosjekter og som får øket sin oppdragsportefølje med 246 prosjekter, herunder også deltakelse i produksjon av grunnlagsdokumenter, må sies å være underbemannet. Hvor mange årsverk mener Forsvarsministeren bør tilføres FLO for å kunne levere prosjekter med nødvendig kvalitet innenfor rammen av et forsvarlig arbeidsmiljø?

Årsmøte BFO Lokalforening Sørreisa 19. februar med besøk fra BFO sentralt

BFO startet med å besøke CRC Sørreisa og Eivind Solberg holdt et infomøte til medlemmer på dagen inne på CRC.

På kvelden 19. februar ble det avholdt årsmøte for BFOs medlemmer ved LF Sørreisa på Sørreisa Hotel. BFO Sørreisa inkluderer medlemmer som tilhører CRC Sørreisa, også kalt Gumpen.

På Årsmøtet ble følgende nye styre valgt:

Leder: Lars-Andreas Irgens (nyvalgt)
Nestleder: Bjørge Blekkerud (nyvalgt)
HTV 131 LV: Lars-Andreas Irgens
Vara HTV 131 LV: Bjørge Blekkerud
ATV FLO: Tom Reidar Thorbjørnsen
Vara ATV FLO: Trond Dahlgård

Videre orienterte lokalleder om diverse saker og hva som er gjort i lokalforeningen. I tillegg var Nestleder BFO, Eivind Solberg tilstede for å informere om saker og ting som det jobbes

med sentralt. Det var bra deltakelse på møtet til å være en liten lokalforening.

Det ble som seg hør og bør på et årsmøte, servert pizza og drikke til de som var tilstede.

Årsmøte i Harstad Lokalforening

11. februar ble det gjennomført årsmøte i Harstad Lokalforening. BFO fikk bruke konferanserom hos Vernepliktsverket i Harstad, dette bygget er nyoppusset av Forsvarsbygg og skal brukes til sesjon for region Nord og kontorplass til de som jobber ved Vernepliktsverket.

Maj. Mikkelsen, sjef VPV og BFO medlem startet med presentasjon av seg selv og litt

skryt av det nyoppussede bygget deres.

Etter det tok LFL Rune Pettersen over og gjennomførte årsmøtet. Det ble gjennomført som vanlig, med status for lokalforeningen og litt diskusjon ved noen temaer.

I tillegg til 10 oppmøtte medlemmer var det 3 OTVer med, Jostein Flasnes og Terje Henriksen fra Region Nord og Gunnar L. Eide fra Region Midt.

I den sammenheng at det var OTVer tilstede, gjennomførte Gunnar L. Eide informasjon om BFO- og Forsvarets forsikringsordninger både innenlands og i intops. God presentasjon som synliggjorde

viktigheten av dette området. Det ble også informert litt om BFOs tillitsvalgte nivåer og hvem man kan kontakte.

Det ble servert wienerbrød og kaffe til de fremmøtte.

BFO er alltid på plass i felt!

OTV Rolf Ledal, KK Henning Elverhøi, Major Frank Due Halvorsen og Kaptein Stig Hermann Ødegård

Lunsj/Ostebord ved Evenes flystasjon under AB 08

TV Rolf Ledal, Kokk Jan Roar Jakobsen og KK Henning Elverhøi.

Etter patruljestart i Harstad og et kort kaffebesøk ved Kystjegerkommandoens lune rede på Trondenes dro vi (OK Eide og OK Ledal) til Evenes flystasjon. Her ble vi møtt av en profesjonell vaktjeneste som viste seg å være totalt BFO styrt og vi slapp geit inn etter å ha blitt nøye sjekket. Veldig mange av de deltagende styrker fra forskjellige nasjoner er under AB 08 stasjonert på Evenes.

BFO-patruljen etablerte seg der hvor det var sikrest å treffe flest mulig personell, nemlig ved matsalen. Lunsjen varte fra kl 1000 til 1300 lokal tid og nesten 1000 personer bespises her til hvert måltid. Mange interesserte fikk nyttig informasjon og noe bra BFO stæsj overlevert. Selvfølgelig var flere interessert i å melde seg inn eller ta overgang fra konkurrerende organisasjoner. Det gledet selvfølgelig begge oss i BFO patruljen. Slik skal det være tenkte vi, melde seg inn i den beste organisasjonen som ivaretar sine medlemmer på den beste måten.

KK Henning Elverhøi som er basesjef på Evenes under øvelsen kunne fortelle om hektisk aktivitet og også om en logistikk og leir som fungerer godt etter omstendighetene. KK Elverhøi syntes det var fint å se at BFO som arbeidstakerorganisasjon også viste interesse for sine medlemmer når de er ute på øvelse.

Kokk Jan Roar Jakobsen som er kokk på Evenes inviterte oss til å smake på lunsjen der. Det var et gedigent ostebord noe som falt i smak. Jan Roar viste seg å være en ivrig samler av diverse militære merker. Samlingen hans er på over 1200 forskjellige merker fra inn og utland. Dermed var det duket for overrekkeelse av et merke med BFO's logo. Det hele ble bivånet av basesjefen KK Elverhøi.

BFO-patruljen besøkte også White Cell som er lokalisert på Evenes flystasjon. Der

ble vi mottatt av OK Arne Simonsen som gav oss en fin omvisning og forklaring på den viktige jobben denne cellen står for. Til tross for høy aktivitet fikk vi lagt igjen litt kaffegodt og stæsj også til de som jobbet her.

Videre dro BFO-patruljen Herjangsfjellet for å se etter militær aktivitet. For ikke å røpe posisjoner, kan vi si at et sted der fant vi Sersjant Cato som er i Panserbataljonen. Siden han var et stolt BFO-medlem fikk han overrakt sjokolade som han smilende kunne fortelle skulle komme godt med i teltet til kvelden. Sersjant Cato var spent på utviklingen av øvelsen og på når fienden skulle nærme seg. Men det kunne ikke BFO-patruljen hjelpe han nevneverdig med og vi fortsatte videre.

Etter ganske svingete vei gjennom Grovfjord og derfra østover til Gratangen kom vi til Hærens Amfibiesenter. Her ble vi som vanlig godt mottatt av Major Sæther som er sjef ved senteret. Her møtte vi oversettingskompaniet som består av en kompanistab og tre tropper. Kompaniet holder til daglig til i Skjold leir, men driver mye utdanningsvirksomhet ved Hærens Amfibiesenter i Gratangen. NK i oversettingskompaniet, Løytnant Kongshaug var i gang med klargjøring til strid. De skulle senere ut på hemmelig oppdrag. Men Løytnant Kongshaug, som den gode BFO-er han er, tok seg tid til å vise oss båtene og en del av det utstyret de hadde. Derfor ble han også belønnet med sjokolade og en del stæsj som han skulle fordele blant BFO-ere og potensielle BFO-ere.

BFO-patruljen kan rapportere at overalt hvor vi dukket opp så øvelsesstemningen under AB 08 ut til å være god. Vi ønsker alle i AB 08 en fortsatt god øvelse.

Sersjant Cato ved SG 3, Panserbataljon

Løytnant Kongshaug

Hilsen OTV-ene Gunnar Lie Eide og Rolf Johan Ledal

Ledige verv i BFO

Områdetillitsvalgt

BFO er Norges største tjenestemannsorganisasjon for militært personell. Ca 5000 tjenestegjørende medlemmer, og ca 9000 medlemmer totalt gjør BFO til den nest største organisasjon i Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund Stat. BFO er partipolitisk uavhengig, og har medlemmer i alle aldre og gradsnivåer. BFO har en demokratisk struktur, bygget på lokal tilstedeværelse gjennom mer enn 50 lokalforeninger i 5 regioner, kombinert med en ressurssterk sentral administrasjon.

Som arbeidstakerorganisasjon er BFO opptatt av hva vi oppnår i arbeidet med å ivareta medlemmenes økonomiske og sosiale rettigheter. Det gode fagforeningsarbeidet er, og skal være BFOs kjennetegn. BFO søker etter stadig tjenestegjørende offiserer som har lyst på nye utfordringer i et dynamisk, hektisk og stimulerende miljø. Dette krever at vi arbeider sammen mot samme mål, noe som også gjelder for deg som kan tenke deg å søke stilling som:

Områdetillitsvalgt region Vest (tjenestested Bergen)

Områdetillitsvalgt region Viken (tjenestested Oslo-regionen)

Områdetillitsvalgt region Midt (tjenestested Trondheim)

Hovedoppgaver:

- Heltids områdetillitsvalgt for BFOs medlemmer i egen region.
- Koordinere og utøve fagforeningsarbeidet
- Daglige drift i regionen sammen med regionens andre OTV
- Administrativ støtte til regionstyret
- Kontakt vis a vis media
- Delta i sentrale prosesser innen for P-saker og forhold, ved behov

Du:

- har evne til å arbeide resultatorientert og systematisk
- er samarbeidsorientert med evne til å arbeide selvstendig
- har evne og lyst til å løse "trivielle" arbeidsoperasjoner og samtidig tenke strategisk
- har godt humør og engasjement for andre mennesker
- har mot til å være uenig og fleksibel nok til å finne løsninger
- har evne til å ta selvstendig initiativ.

Ønskelige kvalifikasjoner:

- GOU
- Erfaring som tillitsvalgt
- Gode samarbeids-, og kommunikasjonsegenskaper

Betingelser:

Du må ha sertifikat, og disponere egen bil, da stillingen krever en del reisevirksomhet i regionen.

Som heltids tillitsvalgt opprettholder du din faste lønn og relevante ATM-tillegg fra Forsvaret, og kompenseres for overtid med et fast tillegg på B-50.

Tiltredelse:

1 august 2008.

Søknad:

Søknadsfrist 21/4 2008. Grunnet BFOs samlede teamkompetanse oppfordres spesielt kvinner om å søke. Intervju må påregnes.

Vil du vite mer kan du ringe:

OTV Rolf Johan Ledal, region Vest	mobil 934 62 716
OTV Sten-Rune Karlsen, region Viken	mobil 922 18 110
OTV Kristian Taro Grøn, region Midt	mobil 918 52 277
Sekrleder BFO Arild Helgesen,	mobil 934 99 445

Skriftlig søknad sendes:

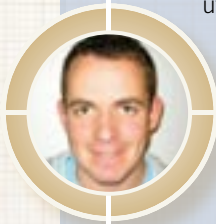
post@bfo.no

eller pr post til:

Befalets Fellesorganisasjon

Postboks 501, Sentrum
0105 Oslo

Kadetten på nye arenaer

I forbindelse med at 3. avdeling ved Krigsskolen snart skal uteksamineres fikk vi muligheten til å delta på øvelse Nordlys 08. Dette er en gylden mulighet for oss som kadetter å spise siste delen av utdanningen på hva som faktisk kreves når vi er ferdig. Videre er det en mulighet til å møte fremtidige medarbeidere og bli kjent med avdelingen.

I forkant av øvelsen, sa flere av mine instruktører, at vi kadetter ville skjønne at vi hadde lært mer på Krigsskolen enn vi tror selv. Mange av oss opplevde nettopp dette. Plutselig oppdaget vi viktigheten og ikke minst relevansen av det vi har lært. I så måte var vinterøvelsen nyttig og en skikkelig motivasjonsinnsprøytning. Mange av mine medkadetter fikk oppleve at arbeidstimene på skolebenken var vel anvendt. Spesielt vil jeg her trekke fram en medkadett, som jobbet i MP-bataljon, som tok ledelsen i plan og beslutningsprosessen, uavhengig av gradsnivået tilstede.

Inntrykket mitt fra avdelingene er delt. På den ene siden opplever jeg at offiserskorpset er motivert og med en stor grad av ærekjærhet som drivkraft. På den andre siden er offiserene svært slitne, på bakgrunn av mange pålagte oppgaver og for få offiserer til å løse disse oppgavene. Jeg registrerer i så måte at "brannslukningsfokuset" som man opplever som kadett, tydeligvis er en god start på jobben som venter ved avdeling. Vakanser preger hverdagen ved mange avdelinger, og ikke minst høy belastning og mange hatter for de som sitter i de forskjellige stillingene.

Vi som kadetter blir høyt verdsatt ved de avdelingene vi skal til. Likevel er det viktig å huske på at vi som kadetter også er mennesker og må forvaltes på en måte som er motiverende. Dette betyr at man må ha dialog og avdelingene også må høre på kadetten om hva vedkommende har lyst til å jobbe med.

Tomas Bakke
Leder KAFO

Hektisk tid!

Nå viser kalenderen at vi er kommet i første vårmåned og dagene begynner å bli lengre og lysere. Jeg registrerer at det skjer mye omkring på de forskjellige befalskolene som er verdt å trekke fram.

Ubhh gradueringen ble gjennomført før jul for de 35 kurselevne på høstkull 07. Av disse ble 8 sendt til tjeneste på Hakonsvern orlogstasjon og 26 stk ble igjen på Harald Haarfagre for å ta imot rekruttene. De har nå kvartermesteraspirantstripen på skuldrene og har gjennomført sin første skole.

Befalskolen for luftforsvaret på Kjevik har fått sine befalselever ut på avdelinger hvor de skal få sin bransjeutdanning. De er i skrivende stund igjen samlet for vinterøvelse før de skal tilbake til de respektive avdelingene.

De fleste befalselever har nå i ukene etter nyttår fått prøve seg som vinterkrigere.

Målet for vinterøvelsen er at elevene skal utvikle og formidle positive holdninger til det å ferdes ute under vinterforhold. Utdanningen skal være motiverende for å skape trygghet både for den enkelte elev og avdelingene som helhet. Momenter som er sentrale her er passering av islagt vann, teltrutiner, alternativ orientering, overlevelse, snørekjøring, marsjrutiner, kameratredning og alternativ bivuakkering.

I uke 4 var Heimevernets BS innsats på vinterøvelse og i uke 5/6 var befalskolen Sessvollmoen på øvelse sammen med HMKG og forsvarrets sanitet. Vert for øvelsen var Forsvarets ingeniørhøyskole hvor kull 1 og 3 deltok på øvelsen. Hele øvelsen ble avsluttet på natoplank ned Hafjell i strålende solskinn.

Det neste som kommer nå er vinterøvelsen i nord Norge som en del elever skal delta på. Det vil bli spennende å kunne se hvor kompleks det er og å få oppleve alle aktørene som spiller inn for å kunne utføre en så stor øvelse.

Christina Grimstad
Leder BESO

Humørfylte rep-soldater i Bergen

- Det er likhetstrekk mellom en filminnspilling og en militærøvelse, sier produsent Espen Horn om innspillingen av Lange Flate Ballær 2.

Av Nils Vermund Gjerstad

Bergen:

Kledt opp i grønne HV-uniformer var de seks karene fra Lange flate ballær 2 på promotiontur til Bergen et naturlig trekkplaster for nysgjerrige bergensere. Produsent Espen Horn viste frem et utvalg klipp til fremmøtte pressefolk i Bergen. Lange flate ballær 2 tar utgangspunkt i en NATO-øvelse i Norge. Det hele viser seg å være en storstilt dekkoperasjon, hvor de seks kællane må unnverge en atomkatastrofe og redde menneskeheten.

- Grunnen til at vi valgte å fokusere på det militære denne gangen, er at vi ville ha noe med folkelig appell, forklarte Espen Horn. – Den første filmen var den mest sette norske kinofilmen i 2006, i tillegg kjøpte flere enn 160.000 den på DVD, da er det naturlig å lage en oppfølger. Utgangspunktet vårt var; hva er like allmennt kjent som fotball i Norge og som så og si alle har et forhold til? Svaret ga seg nesten selv; militæret! Nesten alle i dette landet har jo enten selv vært i Forsvaret eller har nære slektninger eller venner som har det.

Dessuten er det jo mange aspekt ved det militære som man kan tulle med på film, sier Horn, som avkrefter at Lange flate ballær 2 er direkte inspirert av amerikanske 1980-talls komedier med militært tilsnitt som "Spies like us" og "Hot Shots" filmene. - Både Harald Zwart og jeg er fan av slike 1980-talls komedier, men det var altså ingen direkte inspirasjon for oss i Lange flate ballær 2, sier Horn.

- Det er flere likhetstrekk mellom en militærøvelse og en filminnspilling, forklarte Horn. - I begge tilfeller har alle klare definerte oppgaver hvor ting skal utføres mest mulig effektivt.

Slik ble det også under innsillingen av Lange flate ballær 2 som fant sted i mai/juni i fjor. - Vi hadde ikke noen trening eller camp som de hadde før innspilling til "Saving Private Ryan" eller "Platoon". Alle hadde mer eller mindre vært i militæret og hadde rimelig god erfaring. I tillegg hadde

Her ser vi gutta på plass i Bergen, under pressevisningen i februar.

vi med oss mange og gode rådgivere fra Forsvaret for å få gjort ting så riktig og realistisk som mulig. Harald Aamot var vår strenge og korrekte rådgiver for å sikre realisme og Eilev Pettersen fra Rygge var den praktiske tilretteleggeren. Så vi var i de beste hender, forteller han.

Innspillingen strakk seg over 5-6 uker, og regissør Harald Zwart la seg på en meget effektiv linje, mannskap og utstyr tatt i betraktning. Vi var veldig fornøyd med hvor villig Forsvaret var til å disponere statister og utstyr. Takket være Forsvaret er dette den norske filmen med flest statister i, sier Horn. Men det var ikke bare moro for kællane denne gangen. I scenen hvor en atom-ubåt ligger i tørrdøkk måtte de gå i såkalte hazmat-drakter. Jeg sverger at det var over 50 varmegrader inne i de draktene! Sier Eirik Tobiassen. Man kan vel godt si at vi var like mye stuntmenn som skuespillere denne gangen. Hehe!

Don Johnson sin rolle i filmen, som den amerikanske admiral Burnett, var det mye spørsmål om i Bergen. Vi ønsket å ha med en kjent størrelse i hovedrollen. Don Johnson var øverst på den ønskelista. Vi gjorde som man gjør i Hollywood, Harald Zwart sin agent kontaktet agenten til Don Johnson, og så ventet vi på svar. Miami Vice-stjernen var positiv, og fikk sett den første Lange flate ballær-film som han lo godt av, og sa ja til å være med i oppfølgeren. De fem dagene han var i Fredrikstad var begivenhetsrike.

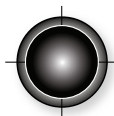
Don Johnson var en hyggelig fyr, men vi ble samtidig imponert over profesjonaliteten hans. Vi merket jo veldig når det var ok for han at vi tøyset med han, og når det ikke var det, forteller Petter Jørgensen. Og om det skulle bli aktuelt med en Lange flate ballær 3 vil de da stille opp. Ja, ingen tvil, svarte de. Filminnspilling blir bare mer og mer artig for hver gang!

Lederskap er viktigst

Om de befinner seg ute på Hardangervidda eller inne i klasserom på Linderud spiller ingen rolle, kadettene vet hva som er viktigst. Lederskap er hovedfokus på Krigsskolen.

Kadettene på tur inn mot Vemork. I front går major Knut Werner Hagen, instruktør ved Krigsskolen, i samme uniform som ble brukt i 1943. Foto: Sven Dahlgren

Av André Kristiansen

Krigsskolen gjennomfører hvert år vinter trening hvor lederutvikling er en viktig del. En tre uker lang vinterøvelse avsluttes med skimarsj over Hardangervidda. Endepunkt for marsjen er Rjukan, hvor kadettene får med seg en krigshistorisk godbit.

Etter tre uker utendørs så årets kadetter allikevel uforskammet friske ut.

- Jo, vi har det bra vi, sier Fladeby.

- Det var stort sett fint vær over vidda så marsjen gikk greit. Noen kalorier har vi nok blitt kvitt, men vi er i fin form, smiler han.

- Vi har levd tett innpå hverandre de siste ukene, og virkelig fått sett både sterke og svake sider hos hverandre. Dette blir verdifullt å ta med seg videre i

lederutviklingen ved skolen, sier Nergård.

Disse kadettene startet i januar på sitt andre semester ved Krigsskolen. Et semester som har mestring i fokus. Senere kommer både fallskjermhopping og stridskurs.

- Mestringsfølelse og mestringstro er viktig for en leder, forteller Nergård.

- Det å oppleve at man mestrer vanskelige forhold og utfordrende oppgaver, gir en ro og trygghet som er god å ha når man skal lede andre.

Ledelse og samarbeid

Med på øvelsen var også sjefen for Krigsskolen, oberst Odin Johannessen.

- Ledelse lykkes man først med når man erkjenner at det er teamet som løser oppgavene, og ikke du alene. Det er derfor viktig at du som leder fokuserer på å legge

til rette for at teamet skal klare dette, sier Johannessen.

- Klarer du å få andre til å jobbe sammen, jobbe for hverandre, så har du lagt en god forutsetning for å lykkes som leder.

Dette læres best ved øvelse. At man får prøvd seg som leder i så mange ulike situasjoner er noe av det som gjør vår utdanning til den beste lederutdanningen, og disse vinterukene gir virkelig muligheter for nettopp dette. Når vi i tillegg får lov til å komme hit til Rjukan og høre på Joachim Rønneberg, så blir det en utrolig flott avslutning, sier en fornøyd skolesjef.

Lærer av gamle helter

"Operation Gunnerside" var en av de mest vellykkede sabotasjeaksjoner under andre verdenskrig, og er viden kjent, også utenfor Norge.

Joachim Rønneberg forklarer
for interesserte kadetter.
Foto: Sven Dahlgren

Skolesjefen, oberst Odin
Johannessen, på vei
ned sabotørruta.
Foto: André Kristiansen

Kadetter på vei ned den svært
bratte og kronglete sabotørruta.
Foto: André Kristiansen

Tyskerne brukte Norsk Hydros anlegg på Vemork for å utvinne tungtvann til atomvåpenproduksjon. "Gunnarside" er operasjonen hvor denne fabrikken ble sprengt av en gruppe nordmenn februar 1943. Leder for denne aksjonen var fenrik Joachim Rønneberg, fra Ålesund. "Sabotørruta" er den ruta Rønneberg og gruppen fulgte fra fjellplatået og ned i dalen, over juvet og bort til Vemork.

Etter en heseblesende tur gjennom sabotørruta, gikk kadettene inn i museet på Vemork for å høre på Joachim Rønneberg fortelle om sine erfaringer fra andre verdenskrig.

Det ble et par meget interessante timer med en svært engasjerende Rønneberg. Treningen i Skottland, forberedelsene, turen over til Norge, operasjonen og marsjen til Sverige.

Kadettene satt som tente lys mens betraktninger om tilfeldigheter, flaks, beregning og planlegging ble formidlet av en reflekterende krigshelt.

Joachim Rønneberg hadde også noen tanker om lederskap og hvem som blir gode ledere.

- Lederskap kommer ofte naturlig, sier Rønneberg. Min erfaring er at man kan ofte bli skjøvet frem i en lederposisjon, mer eller mindre frivillig. Da får man bare ta et oppgjør med seg selv og finne ut om dette er noe man kan klare. Så snart den avgjørelsen er tatt, kan man fokusere på å løse jobben på best mulig måte.

Det var vel omtrent noe slikt som skjedde da Rønneberg ble plukket ut til å lede Operation Gunnarside. Hvordan det gikk, er vel relativt godt kjent.

Behagelig avslutning

Etter et gripende foredrag av Joachim Rønneberg, ble kadettene kjørt tilbake til Rjukan Fjellstue hvor de kom til dekket bord. Her fikk de en bedre middag som markerte avslutningen på den tre uker lange vinterøvelsen. En siste dose av fjellheimen før Krigsskolen sier farvel til Rjukan og returnerer til Oslo.

- Når alt kommer til alt så er jeg vel egentlig fornøyd med at vi skal kjøre buss til Oslo i stedet for å gå på ski til Sverige, sier skolesjefen med et lurt smil.

Norge trenger Skjold-klassen!

Skjold-klassen er MTB-ene som er kjøpt og betalt – og nesten ferdigbygd – og som forsvarssjefen vil fase ut og ikke ta i bruk. Men sjefen for kysteskadren – det vil si marinen – er av en helt annen mening, og i en kronikk i Nasjonen den 10. desember i fjor gir flaggkommandør Håkon Tronstad en grundig redegjørelse for sitt syn.

Båtene har en hastighet på 60 knop, har langtrekkende missiler og effektiv kanon, og kan effektivt gripe inn mot aktører som for eksempel ikke følger ordre fra kystvakten. Han mener at selv med de seks MTB-ene, vil Sjøforsvaret ha et minimum av hva Norge bør ha for å sikre landets interesser – både nasjonalt og internasjonalt.

Mister Sjøforsvaret disse båtene, vil den norske marinen i fremtiden bestå av maksimalt 19 fartøyer: fem fregatter, seks ubåter, seks minefartøyer og inntil to logistikkfartøyer. Dette er ikke nok!

De eneste norske overflatefartøylene som kan gripe inn mot andre overflatefartøyer, er våre fregatter. Av de fem fregattene mener

han at marinen kun vil kunne operere tre fregatter, en vil til en hver tid ligge til vedlikehold og minst en vil ha et mannskap som ikke er trent opp til skarpe operasjoner. Dette også er et godt argument for å ta i bruk MTB-ene.

Selv forsvarssjef Sverre Diesen merker nå trøkket i debatten om MTB-ene som virker godt organisert, spesielt har medlemmer av Sjømilitære samfunn vært aktive i debatten. I Aftenposten 29/1 skriver forsvarssjefen faktisk at "Det er heller ingen som hevder at de nye MTB-ene ikke er fremragende

fartøyer som ville representere en verdifull styrking av Marinen". Det er nye toner fra den kanten!

Sjefen for Marinen mener at det er en risiko å basere seg på et Sjøforsvar uten MTB-ene, og avslutter med at det plager han at mange i dag ser ut til å være villige til å akseptere at vi ikke lenger vil ha evne til å beskytte vår egen befolkning og våre interesser på en fullgod måte. Dette siste plager nok flere enn flaggkommandøren!

 Nils Tore Gjerde

Hei!

Jeg viser til en flott reportasje om Krigsskolens kvalifiseringskurs i Tordenskjolds kjølevann.

Sitat: ".....Navnene som velges bør ha tilknytning til Hæren. Krigsskolens kvalifiseringskurs sitt høstkull har brutt med denne tilknytningen. Grunnen til det er at sammensetningen i kvalifiseringskurset høsten 2007 er litt spesiell. Av 25 elever er det 5 sjøoffiserer og en luftoffiser." sitat slutt.

Jeg gikk selv Krigsskolens kvalifiseringskurs våren 2003 og i mitt kull var det 2 sjøoffiserer og en luftoffiser. Vi ble spesielle fordi vi faktisk var de første som tok et kullnavn som ikke hadde tilknytning til Hæren. Kull LARSEN, etter Shetlands Larsen, var de første som brøt tradisjonen fra 2001.

Rett skal være rett!

Harald Olsen
KSKVK LARSEN 2003
Major/Luftoffiser

NATO trekker seg ut av Norge

Fra 1. mars 2008 stenges NATO-operasjonssenteret på Reitan, og den første gruppen NATO-offiserer forlater Norge. Hvis Regjeringen følger anbefalingene i Forsvarsstudie 07 står også de resterende to NATO-avdelingene, Joint Warfare Center på Jåtta og AWACS på Ørlandet, i fare for å bli fjernet fra Norge de nærmeste årene. NATO vil da ikke ha noen avdelinger i nordområdene.

NATOs tilstedeværelse i Norge har ikke vært tema i diskusjonene rundt omstillingen av Forsvaret, og i den nye Langtidsmeldingen for Forsvaret.

Det er ingen selvfølge at Joint Warfare Center på Jåtta fortsatt vil bli i Norge hvis Fellesoperativt hovedkvarter flyttes til Reitan. Det finnes krefter som allerede vil flytte NATO-hovedkvarteret til Øst-Europa, for å oppnå lavere drifts- og levekostnader. Det eksisterer klare norske forpliktelser i Memorandum Of Understanding for Joint Warfare Center på Jåtta opp mot Fellesoperativt hovedkvarter. Hvis grunnlaget for etableringen i 2003 nå blir borte, vil dette øke sjansen for at Joint Warfare Center blir flyttet.

Norge brukte store ressurser i 2003 for å få NATO landene til å etablere Joint Warfare Center på Jåtta, med hovedvekt på synergieffekt mot Fellesoperativt hovedkvarter som i dag er samlokalisert innenfor samme leirområde. Følgende samarbeid pågår:

- Bistand til planlegging og gjennomføring av øvelser
- Samling av erfaringsdata ifm operasjoner i ISAF
- Utvikling av NATOs fellesoperative konsepter (eksperimentering og konsept utvikling)

Vil Regjeringen nå gå imot sitt eget standpunkt fra 2003 og risikere redusert NATO-tilstedeværelse i nordregionen?

Redusert NATO tilstedeværelse i Norge vil medføre at Norge må kjempe hardere i fremtiden for at NATO landene skal rette fokus mot nordområdene. De første NATO dørene stenges på Reitan 1 mars 08 og hvis FOHK flyttes fra Jåtta ser det dårlig ut for fremtidig eksistens av NATO hovedkvarteret Joint Warfare Center Stavanger.

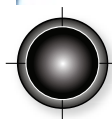
Major Bjørn Vikås,
Nestleder Befalets Fellesorganisasjon på Jåtta

Oberstløytnant Espen Steffensen

– en av de som går av med pensjon til sommeren 2008

Oberstløytnant Espen Steffensen, en offiser med en kontaktflate som få offiserer i Forsvaret er forunt, er nå i ferd med å tømme pulten sin for å bli pensjonist i en alder av 58 år. Jeg håpet at han ville dele noen av sine tanker etter 38 år som offiser i Forsvaret og smilende sier han ja til å stille til et revolverintervju. Han setter seg ned og ber om påfyll i kaffekoppen, da et krav fremkommer - bruken av ordet pensjonist skal holdes på et minimum!

Tekst: Major Bjørn Vikås
Foto: FOHK P&I

Militær karriere:

Espen Steffensen startet i Forsvaret i 1970 ved Befallsskolen for Luftforsvaret i Stavern og har tjenestegjort innen forskjellige fagfelt. Han har vært administrasjonsoffiser ved 330 skv, Ground Controll Approach (GCA) operatør på Bodø flystasjon, etterretningsoffiser ved jagerflyskvadronene i Bodø, ved FKN og FKS, og 3 år ved AFNORTHWEST i UK. Han har tjenestegjort ved E-tjenesten og som Sjef Felles Etterretning & Sikkerhetsavdeling(J2) ved FOHK. I tillegg var han sjef for Tactical Reconnaissance Cell i Vicenza, IT, under krigen på Balkan. De siste to årene har han vært Leder for Felles Operasjonsrom ved Fellesoperativt hovedkvarter i Stavanger.

Ved å ha tjenestegjort så mange år i Forsvaret - hva vil du fremheve for å være de mest interessante jobbene?

Hvis jeg deler tiden jeg hadde i Forsvaret i faser og ser alt i perspektiv, så vil jeg si at alle jobbene har vært veldig interessante og utfordrende. Skal jeg allikevel fremheve noen stillinger fremfor andre vil jeg nevne stillingen ved E-tjenesten og stillingen som Sjef J-2 ved FOHK. I begge stillingene fikk jeg bruk for all tidligere erfaring, samtidig som jeg fikk et innblikk i en "verden" som de fleste ikke kjenner. Verdien av å ha en

kompetent og troverdig etterretningsstøtte til våre operasjoner kan ikke understrekes nok.

Hvordan synes du Forsvaret har vært som arbeidsplass, da også med tanke på familien som har fulgt deg rundt omkring?

Jeg har som sagt trivdes veldig godt i de stillingene jeg har hatt både nasjonalt og internasjonalt. På grunn av konas jobb samt skolegangen til barna bestemte vi at familien skulle være stasjonær hjemme mens jeg pendlet i Norge og til England i til sammen syv eller åtte år. Pendlingen har arbeidsmessig sett sine fordeler ved at man kan jobbe døgnet rundt på virkedagene, men familiemessig har den store begrensninger skulle det for eksempel oppstå uforutsette ting. Min familie har vært veldig positiv og lojal til både meg og til Forsvaret ved at de har oppmuntret meg til å ta jobber ved forskjellige tjenestesteder.

Hvordan oppfatter du at situasjonen i Forsvaret er nå?

Forsvaret har i en lengre periode vært inne i en urolig tid som har skapt mye frustrasjon. En omstillingsprosess iverksettes i utgangspunktet for å gjøre en organisasjon mer smidig og effektiv, men når prosessen, som i Forsvaret, aldri tar slutt og ender opp i nesten et anarki hvor verken personell eller kompetanse blir ivaretatt, så er dette svært uheldig, både for Forsvaret som organisasjon, for dets omdømme og for personellet.

Er du fornøyd med ditt medlemskap i BFO?

BFO har vært god å ha i ryggen og har gjort mye godt for medlemmene sine, men i den prosessen som har forgått de senere år har jeg oppfattet det slik at også BFO har vært handlingslammet.

Hva vil du savne mest, med tanke på jobben i Forsvaret, når du nå trer ut av uniformen?

Jeg vil først og fremst savne det kollegiale samholdet i hverdagen. Samholdet og lojaliteten blant "doers" tror jeg er styrken og lokomotivet i Forsvaret.

Hva er dine planer for pensjonist tilværelsen?

Jeg ønsker først og fremst å engasjere meg innen musikk og kultur. Alternativt, sitter jeg på en kompetanse innen etterretning og sikkerhet som jeg tror det sivile samfunn kan være interessert i.

Til slutt, har du noen råd eller pekefinger til oss som fortsatt skal jobbe i Forsvaret?

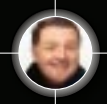
Fra mitt synspunkt vil Forsvaret være tjent med et forsvar som blir ledet, samtidig som at personell og kompetanse ivaretas. En leder uten personell er ingen leder.

Til sist vil jeg ønske både "thinkers" og "doers" det aller beste med tanke på Forsvarets fremtid!

ILDDÅP UNDER BOLD

Haakonsvern: I det norske ubåtvåpenet er det lutter glede over at Norge har fått sitt eget redningssystem. Før var man avhengig av andres velvilje. Heretter er det bare å trykke på knappen så blir redningsapparatet aktivisert.

Av Tor Husby

Det nye ubåtreddningssystemet skal vise hva det duger til under øvelse *Bold Monarch* utenfor Arendal i mai-juni. Når opp til fire ubåter og like mange forskjellige redningssystemer skal operere på bunnen blir det avgjort mye liv og røre. Aktiviteten på overflaten blir ikke mindre når man plusser på med alle hjelpefartøyene og andre gråmalte skip.

Ubåtreddningsøvelsen får et eget piff over seg når både Russland og USA planlegger å

mobilisere sine redningssystemer. US Navy stiller med et like splitter nytt system som Frankrike, Storbritannia og Norge. Det norske ubåtvåpenet representeres av KNM *Uthaug* og hjelpefartøyet KNM *Tyr*, mens også Nederland, Polen og kanskje også Sverige deltar hvis sistnevnte land får midler.

Da Nato Submarine Rescue System ble testet for første gang i Husafjorden koblet den seg til KNM *Uredd*, men uten at noen av mannskapet ble tatt opp til moderfartøyet KV *Harstad*. Men i juni skal det for første gang foretas utveksling av mannskaper

mellom redningsfarkosten og ubåter. Da skal også trykkammeret tas i bruk. Med tiden skal alle norske ubåter øve med NSRS.

Pod posting

-Et interessant trekk er at vi skal øve såkalt "pod posting" fra KNM *Tyr*. Operasjonen går ut på at man ved hjelp av en ROV fra hjelpefartøyet sluser inn 1,2 m lange trykkbeholdere med redningsutstyr gjennom enten tårnluken eller redningsslusen bak. Beholderne, som er laget i titan og har en diameter på 40 cm, inneholder for eksempel

MONARCH

*Ikke god plass
i den livreddende
kabinen.*

*Miniubåten
senkes ned med
spesialkonstruert kran.*

ekstra oksygen og kalk til luftrensing for å forlenge overlevelsestiden for en havarert ubåtbesetning. Luftbeholdningen vil vare i ca. en uke, forklarer kommandørkaptein Åge Bernt Svendsen ved UVB-våpenet på Haakonvern. Han skal være koordinator for det nye NATO Submarine Rescue System under *Bold Monarch*.

Et annet aktuelt øvelsesscenario er å bruke en minipod som sluses inn gjennom ubåtens signalkanon, som er bygget for å skyte ut en nødpeilesender og nødsignaler. Med 15 cm i diameter er minipodene lette å håndtere. Ved å bruke denne metoden kan

fartøyer på overflaten utveksle informasjon med ubåtbesetningen om hva de har behov for før hovedpoden sendes ned.

Unnslipp fra ubåt

I tillegg skal det øves at enkeltpersoner unnslipper fra ubåter gjennom tårn eller aktre unnslippskammer. Det norske ubåtvåpenet tester slike teknikker et par ganger i året der også utlendinger inviteres med. Alle deltagerne ligger på offisersnivå. Med luftfylt spesialdrakt har man øvd unnslipp helt nede fra 180 m. uten at deltagerne risikerte å få trykkløstsyke. I

kammeret doubles trykket hvert 4. sekund og etter et halvt minutt åpnes luken og personen unnslipper raskt til overflaten.

Det er en stående invitasjon til andre land om å slutte seg til det nye redningssystemet – enten som sponsor til øvelser, slik som Nederland og Polen gjør under årets *Bold Monarch* når de deltar med ubåter og hjelpefartøyer – eller ved å kjøpe seg inn i systemet. Da sikrer de seg prioritert behandling. Flere deltagere vil bli billigere for alle parter. Tyrkia var med lenge, men trakk seg før kontrakten skulle underskrives.

NÅR JSF MØTER

Vårt eget lands sikkerhet er Norges luftforsvars viktigste operasjonelle oppgave, og for det jagerflyet som skal erstatte F16. Vil JSF være godt nok i møte med dets mest sannsynlige motstander, den nye generasjon av russiske jagerfly, Sukhoi Flanker?

Av Johan Boeder

Etter at den Kalde Krigen tok slutt.

I den kalde krigens tid (fra 1950-1990) hadde NATO-landene en klart definert motstander, nemlig Warszawapakten. Begge sidene var oppmerksomme på den umåtelige store betydningen av suverenitet i luften. Begge sider hadde (store) antall av moderne jager- og bombefly.

Noen intense, regionale konflikter fant sted i løpet av den kalde krigens æra. Tenk bare på krigene mellom Israel og den arabiske verden, der suvereniteten i luften var en viktig faktor for seier. Vi vil også nevne Falklandskrigen. De samme

britiske styrkene som vant Krigen om Storbritania fikk noen kostbare leksjoner i Falklandskrigen. De hadde nok av "bomb trucks" ("bombekjerrere") (Harriers), men Argentina, med et begrenset arsenal av moderne våpen (Dassault Mirage og Exocet luft-til-skip missiler) klarte å ødelegge flere britiske skip.

Historien kan gjenta seg selv,.....

Etter at den kalde krigens tok slutt ble NATO-doktrinen endret til å utkjempes en ny type krig; krigen med en koalisjonsstyrke mot et enkelt land, med begrensede styrker (Irak/Kuwait 1990; Serbia 2000, Irak 2003). I disse krigene hadde store land (USA, UK) kommandoen og kontrollen, og de hadde hangarskip, AWACS radarfly,

tankbåter og strategiske bombefly, og utførte spesialiserte oppdrag (elektronisk krigføring, rekognossering). Det første angrepet ble utført av stealth bombefly og krysserraketter. Deretter kan (bakke-) angrep gjennomføres av små koalisjonspartnere. Som et resultat av denne nye realiteten utviklet USA konseptet F22 Raptor/JSF F35 Lightning II fly. F22 Raptor er et utmerket og luftoverlegent jagerfly (ikke for eksport, eksklusivt for US Air Force) og JSF/F35 som bakke-angrepssupplement til dette.

Dette konseptet antyder en langsiktig, ikke-enderende doktrine for koalisjonskrigføring med USA (og noen større NATO-land), som sørger for spesialiserte oppgaver og luftforsvar.

SUKHOI I 2020

En ny, geopolitisk realitet.

Men den nåværende, hurtig foranderlige geopolitiske realitet viser, at dette vil være en farlig doktrine, idet raskt voksende asiatiske land, Kina og India, vil søke å etablere strategiske avtaler med små land over hele verden (Afrika, Latin-Amerika), i deres forsøk på å få kontroll over ressurser (olje, metaller, mat) for sine store befolkninger. Det er også en spredning av høyteknologiske våpen til små land i Asia, Afrika og Latin-Amerika, betalt med penger fra Asiatiske land. India har en samling av de mest talentfulle og dyktigste vitenskapsmenn i verden, med voksende budsjetter. Økende selvtillit og våpeneksport fra Russland er en annen viktig faktor. Når konflikter oppstår i denne æra må NATO-

landene, med deres foreslåtte JSF, møte moderne våpen, mest sannsynlig Sukhoi Flanker, fra land som i bakgrunnen, støttes av Russland og Kina.

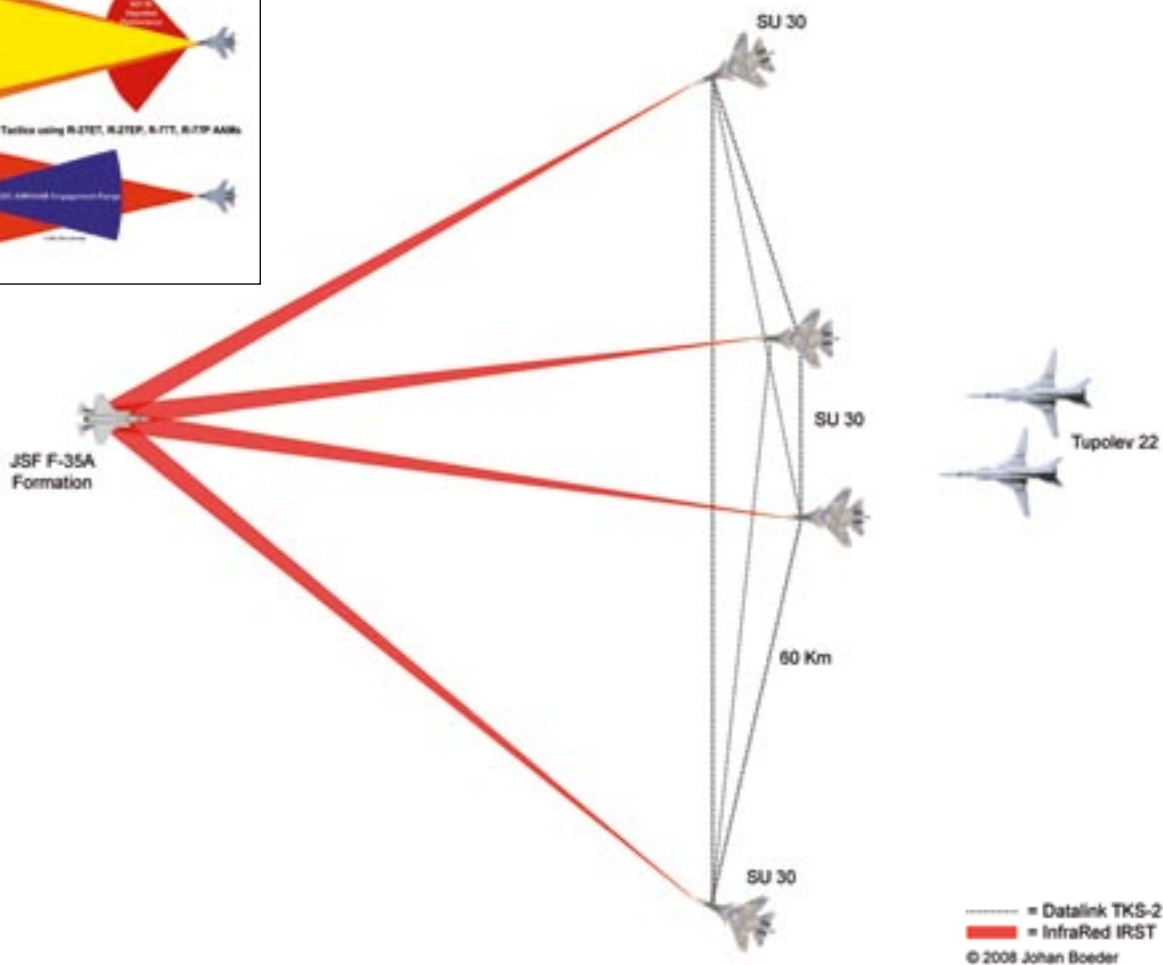
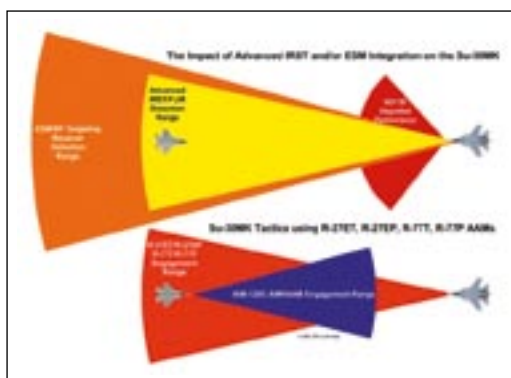
Sukhoi Flanker-familien.

Historien til den russiske jageren Sukhoi Su-27 Flanker er, at det var flyet som skulle kunne beseire F-15 Eagle. Men de nåværende derivater har strukturelle oppdateringer og er meget kapable jagerfly. Vi nevner den indiske og malayiske Sukhoi Su-30-MK, (med israelsk og fransk teknologi i tillegg). India hadde stor suksess i flere øvelser, mot US F-15C-fly. Kina har flere varianter, i store antall. Venezuelas karismatiske leder Chavez viser tegn på styrke, med nye Sukhoi-fly, mens han

krangler med Nederland om Dutch Antilles' arkipel. Indonesia lærte av Øst-Timor-saken (med Australia involvert) og kjøpte moderne Flankers. Den seneste Sukhoi 35, vist på flyutstillingen Moscow MAKS-07, som en imponerende fugl!

JSF-konseptet.

JSF hadde sin opprinnelse tidlig på 1990-tallet, som et resultat av den detaljerte gjennomgangen av den amerikanske forsvars-policy og -programmer. Som et resultat ble oppdragene for JSF, for US Navy, en krigens første dags (stealth) angrepsjager, for å supplere Hornets; for US Airforce ble den en multi-rolles (primært luft-til-bakke) jagerfly, og skulle erstatte A-10 og F-16; og for US Marines et bakke-

angrepsfly, som erstatning for AV-8 Harrier og F/A-18C Hornet.

Så fellesnevneren er en primær angreps-optimalisering, som gjenspeiles i flyskrogets design og avionikken i JSF. Med bakgrunn i dette 1990-års bakke-angrepskonseptet passer JSF godt, hovedsaklig som et "bombekjører"-supplement til F-22 Raptors og Eurofighter, i større koalisjonsstyrker. JSF er imidlertid ikke optimal for en rolle som en jager som er overlegen i luften; og det vil være et viktig operationelt krav i 2020-åraen, med nye maktbalanser.

JSF mangler hastighet i møte med Flanker

JSF-vingen gir avkall på supersonisk ytelse for å maksimere underlydshastighetsmarsjfart/utstyr, en klassisk bakkeangreps-optimalisering, i stedet for luftkamps-optimaliseringen som finnes i Sukhoi-flyet. Motoren er også optimalisert for å oppnå optimal supersonisk marsjfart på lavere høyder, for dets primære rolle i slagmarks-angrep. Sukhois doble motorer gir ikke bare Sukhoi en overlegen kraft/vektforhold (som er nødvendig i nærkamper i luften), men er også optimalisert til å fly i overlydshastighet i store høyder. I en Combat Air Patrol

(luftkampspatrolje)-situasjon vil Sukhoi, med dets overlydshastighetsevner, kunne dekke fire ganger det området som en JSF kan makte.

Det er slik at det grunnleggende designet på Sukhoi-jageren gjenspeiler dens mål om å penetrere luftforvar i høy, supersonisk hastighet og å skyte ned andre jagere. Designet på JSF utelukker den fra å nå supersoniske ytelser, som er vitale for i rett tid å kunne avskjære det russiske Tupolev Tu22 Backfires, som raskt nærmer seg, eller Tu160 krysserrakettskytningsramper, eller å gå i kamp med Sukhoi Flankers.

Hvor stille og usynlig er "stealth"?

Et av de mest omtalte "unike salgsargumenter" hos Lockheed Martins selgere er JSFs "stealth"-egenskaper. Men hva er "stealth"? Stealth-egenskapene kan defineres på flere måter. Det er riktig at JSF er optimalisert for god "stealth" i den fremre delen av flyet, typisk for konseptet "krigens første dags" bakke-angrepsfly. JSF er helt klart optimalisert for den beste "stealth"-ytelse mot typiske bake-til luft-rakettsystemer og jager (X- og K-bånds-)

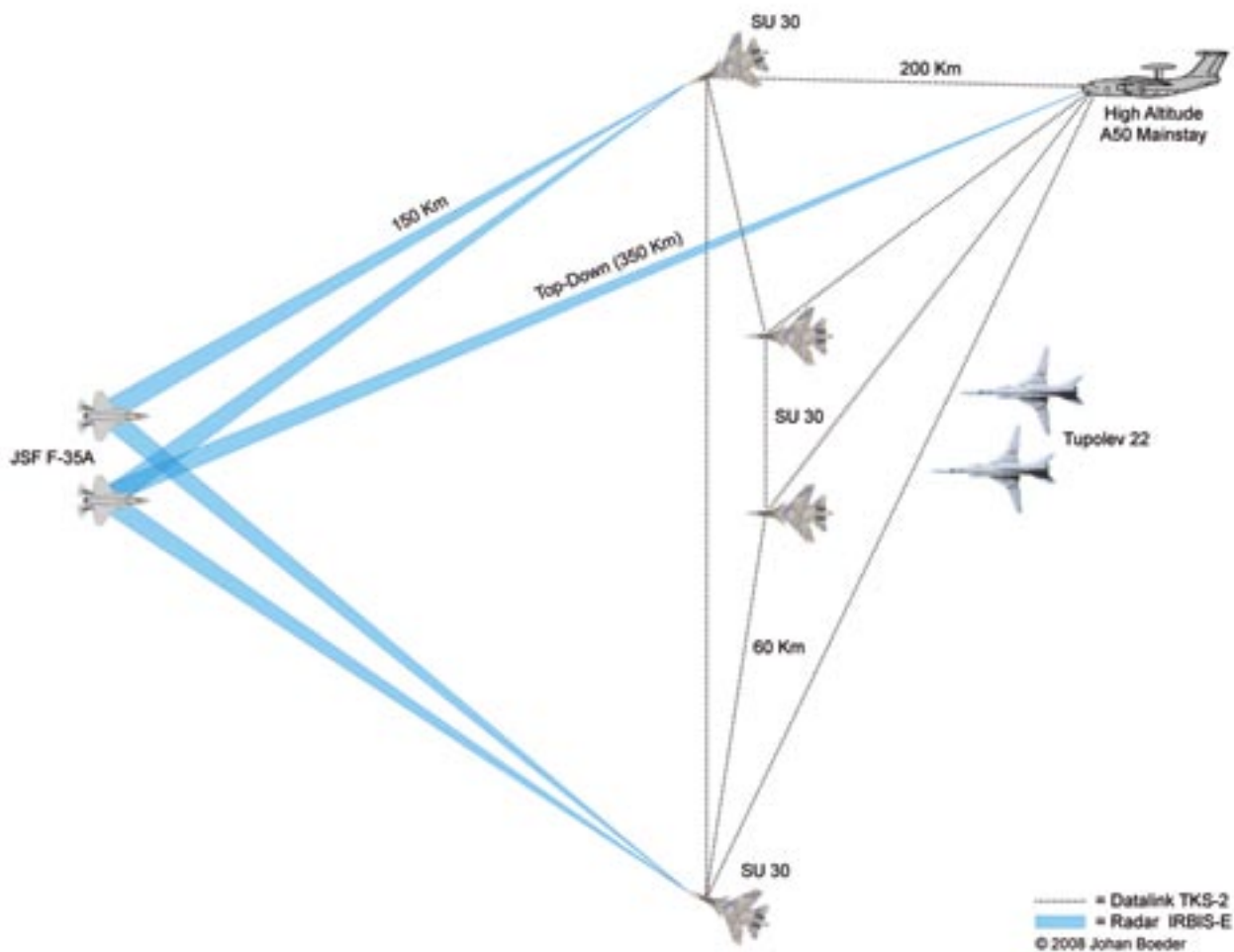
radarer. Men JSF blir svært sårbar i lavere båndradarer (skip, Awacs-fly, bakke-stasjoner). Akter- og sidedelene på JSF har klare "stealth"-begrensninger. Når det brukes våpen og drivstofftanker utvendig på vingene; eller med radaren på, har det ingen "stealth"-egenskaper; og denne situasjonen er meget sannsynlig. Konklusjon: luftforsvar bør ikke ha urealistisk høye forventninger til JSF's "stealth"-egenskaper.

Utviklingen av radar.

JSF APG-81-radaren er designet med optimal bakke-angrepskarakteristika, men også med mye bedre muligheter til luft-til-luft-opdagelser enn Norges nåværende F16AM/BM.

Problemet er at JSF's lille "stealthy" nese, kjøle- og generasjonskapasitet vil sette begrensninger på fremtidige modifikasjonsmuligheter.

Motstanderen Sukhoi-jagerens nye AESA-radar presterer betydelig bedre mot mål i luften, og har den imponerende muligheten av å kunne håndtere 30 mål, og opp til 8

bilder samtidig, på meget lange avstander. I kombinasjon med en Intra Flight Data Link, som er god mot støy og designet for å jobbe i nett med opp til 16 jager- og AWACS-fly, vil dette være gode verktøy for å eliminere JSFs forsøk på å nærme seg med hjelp av "stealth", som dette bildet viser.

Elektronikk og software

Selvom få detaljer er avslørt, vil JSF ha godt fungerende og omfattende elektro-optisk og elektronisk krigføringssystem. En av de radikale nye ideene er DAS (Distributed Aperture System) (fordelt apertursystem), som benytter seks faste, termiske bilder som dekker hele flyet, og gir varsel om missiltrussler. Det mangler imidlertid en moderne Infra-Red Search and Track (IRST)-system, til å supplere radardata, en slik som Flanker har. JSFs varmt forbrennende motor (varmere enn andre) og behov for bruke etterbrenning (ingen supersonisk hastighet), gjør at den blir tidlig oppdaget av dette IRST-systemet.

JSF har meget gode spesifikasjoner for forslått elektronikk, men en stor (den største noen gang) software-pakke er nødvendig for å integrere og kontrollere dette. Det er store

bekymringer omkring denne software; det kan fra flere kilder faktisk synes som om at software-utstyret på den første JSF (inntil 2016) bare er optimalisert for luft-til-bakke-roller. Når software-utviklingen er forsinket (som med US F-22A, med år etter år), vil virkelige og optimale luftforsvarsmuligheter ikke være disponible før 2018 eller senere.

Luftkamp

I luftkampsroller er Flanker bedre enn JSF. På lange avstander har Sukhoi store fordeler i radarrekkevidde, våpenlast (10 luft-til-luft missiler mot bare 4 på JSF) og dens missiler, avfyrt i høyere hastighet, når mye lenger. Flankers' mest vanlige langdistanse-våpen er R-77 Adder (Amraamski), som leveres med 4 typer alternative søkere. Den russiske BVR-doktrinen er å avfyre missiler parvis, en varmesøkende og en radarstyrt, som er en meget dødelig kombinasjon. Den eneste tilsvarende vestlige, som overgår denne evnen, er MBDA Meteor, men denne raketten vil ikke være tilgjengelig for JSF før 2020 eller senere, fordi utvidede våpenklareringer er skjøvet inn i produksjonsfasen. Tilstedeværelsen av Russian anti-radiation (anti-strålings)-missilene er en

truende utvikling, med lang rekkevidde (ca. 300 km), som kan brukes mot AWACS-fly, og som da vil ødelegge NATOs "øyne".

I nærkamp er Sukhoi mer bevegelig, med sine kraftige motorer, inkludert kraft-og-kurs-endrende eksos; som aksellererer, klatrer og svinger bedre enn JSF på alle måter. Både Flanker og JSF har hjemmonterte sikter, men JSF savner en Iris-T-klasserakett.

Oppsummering

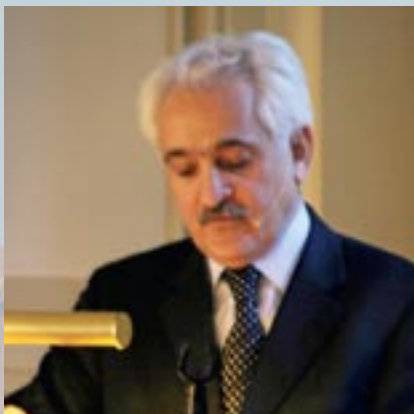
I sin rolle som en jager med herredømme i luften, til forsvar av Norges eget territorium, vil JSF ikke nytte godt av sin (begrensede) "stealth"-evne og vil være begrenset av dets mangel på hastighet, dårlige luftkampsevner og manglende (virkelige langdistanse) luft-til-luft missiler, slike som Meteor.

JSF's vil være en meget kapabel bakkeangrepsjager ("bombekjerre"), men i store koalisjonstyrker må de beskyttes av andre lands lufttherredømme-jagere, for å kunne gå i kamp med den raskt økende nye generasjon av Sukhoi Flankers, i en verden som endrer seg raskt.

– Vi må se helheten i Afghani

Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen

Doktor Rangin Dadfar Spanta

Generalmajor Morten Haga Lunde

Av Inger Prestmo Holager

- Det er for mange eksterne aktører i Afghanistan som ønsker å feire sine egne triumfer. 98 prosent av det afghanske statsbudsjettet styres av ulike givere med egne agendaer. Vi må ha en helhetlig internasjonalt strategi.

Dette sa forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen på Forsvarets seminar om Afghanistan. Både Forsvarsdepartementet og Forsvaret tok til orde for at militær og humanitær bistand i Afghanistan koordineres slik at den støtter opp om sentralmakten i Afghanistan.

I dag styres to prosent av det afghanske statsbudsjettet av den afghanske regjeringen. De resterende 98 prosentene styres av ulike givere med egne agendaer. Lisbeth Pilegaard, seksjonsleder i Flyktningehjelpen, forklarer at de frivillige organisasjonene har uavhengige og varierende mål, de er forskjellige i størrelse og ekspertise og de kan være troende eller sekulære. Og de rapporterer om bruk av penger til sitt eget styre og sine givere.

Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen påpekte at hun savner en helhetlig internasjonal strategi i Afghanistan. I dag er det for mange aktører som ønsker å feire egne triumfer. - Da må alt innordne seg og koordineres mer enn i dag. Til nå har ikke sentralmakten fått nok støtte og det har gitt lokale krigsherrer for stor makt. Og de prioriterer fremgang i sine egne provinser fremfor helheten, fortsatte Strøm-Erichsen.

Brikker i felles plan

- Den sivile innsatsen må trappes opp, og en strategi må samles om en helhetlig koordinert plan. Det betyr at de sivile bidragsyterne må

finne seg i å være brikker i en slik samlet plan. Rekonstruksjonen, som er en sivil aktivitet, må være premisleverandør for det militære, sa forsvarssjef Sverre Diesen på seminaret. - Uten sivil innsats har den militære styrken lite der å gjøre. Rent militært er situasjonen fastlåst mellom ISAF og Taliban. Den afghanske fremtiden blir derfor avgjort av hva som skjer på sivil side, hevdet generalmajor Morten Haga Lunde i Forsvarsdepartementet.

Afghansk forankring

- All fremgang i Afghanistan må ha en afghansk forankring. Det sa forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen. - Trening av den afghanske hæren har førsteprioritet. Målet er en slagkraftig afghansk hær under sivil kontroll. Å bygge kvalitet tar lengre tid enn kvantitet, sa hun.

Kvaliteten må opp

- Norge trener afghanske offiserer. Den afghanske hæren klarer i dag å gjennomføre operasjoner på kompaninivå, men trenger trening på bataljon- og brigadenivå. For å sikre kvaliteten på den afghanske hæren må de støttes i feltet. Norske offiserer må følge dem i felt og dermed også i strid. De kan bli sendt til alle deler av Afghanistan, sa forsvarsministeren.

Det var forsvarssjef Sverre Diesen enig i. - Veiledning av den afghanske hæren vil medføre å lede den i strid. Det er helt nødvendig, sa Diesen. - Den afghanske hæren nyter stor respekt når den viser seg. Afghanere er fremragende soldater, men trenger mer kunnskap på høyere nivå. Suksesskriteriet er at motparten ikke kan forpurre oppbyggingen av et sivilt samfunn og bærekraftige sivile institusjoner, fortsatte Diesen.

- Makt brukes for å påvirke motstanderens vilje. Makt er bare et middel og forhandlinger med Taliban er en konsekvens av maktbruken, forklarte Diesen.

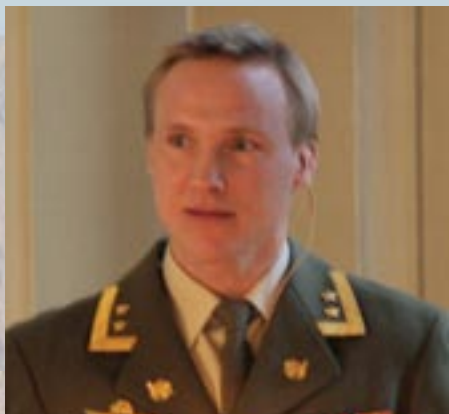
- Jo hardere vi slår, desto mer villige må vi være til å forhandle, utdypet han. Han mente forhandlingene må skje mellom regjeringen, støttet av NATO, og den delen av opprørsbevegelsen som er beredt til dialog.

Sivil løsning

- Løsningen på problemene i Afghanistan ligger på sivil side. Det militære kan bare stabilisere situasjonen og gi befolkningen sikkerhet. Det sivile, den afghanske befolkningen og de humanitære organisasjonene, står for utvikling og godt styresett. De bedrer den vanlige afghanske befolkningens kår og styrker den afghanske statens legitimitet, sa generalmajor Morten Haga Lunde i Forsvarsdepartementet.

SV mener det kan være bedre å satse på regionene i Afghanistan fremfor å bygge opp en sentral administrasjon i Kabul. - Er det ønskelig med en sentralisert stat i Afghanistan? Det er ingen tradisjon for det, og det har møtt stor motstand, sa Ingrid Fiskaa, sentralstyremedlem i SV.

Afghanistans utenriksminister var ikke enig. - At det ikke er nødvendig med statsdannelse i Afghanistan er som å si at Norge ikke trengte en sentral statsledelse i 1905. Nasjonalstaten er hovedbrikken i det globale samfunnet. Vi har 28 år med destruksjon bak oss, men nå har vi en funksjonelt demokratisk stat i Afghanistan, fortalte utenriksminister og doktor Rangin Dadfar Spanta.

Oberstløytnant Tormod Heier i Forsvarsdepartementet

Sentralstyremedlem i SV, Ingrid Fiskaa

Forsvarssjef Sverre Diesen

– Humanitær bistand må være adskilt

Sentralstyremedlem i SV, Ingrid Fiskaa, og Lisbeth Pilegaard, seksjonsleder i Flykningehjelpen, mener humanitær bistand og militær bistand må holdes adskilt i Afghanistan.

Pilegaard mente at uavhengighet gir de frivillige organisasjonene lettere tilgang til å iverksette hjelpetiltak i landet. - Vi diskuterer ikke hvem som skal få hjelp. Vi forhandler om å få tilgang. Det får vi fordi vi er upolitiske og upartiske, sa Pilegaard på Forsvarets seminar om Afghanistan.

Fiskaa mente at den militære og humanitære innsatsen er for tett sammenvevd i dag. - Det setter sykehusene og skolene i fare. De hjelpetiltak som bygges opp av organisasjoner som er under beskyttelse av NATO, blir mindre tatt vare på av lokalbefolkningen. Det er de sykehusene og skolene som bygges av uavhengige sivile organisasjoner som har best mulighet til å bestå, forklarte Fiskaa.

Afghanistans utenriksminister Rangin Dadfar Spanta var ikke enig i dette. - Angrepene mot skolene er hovedsakelig et angrep på opplysning og på kvinners frigjøring, sa han. - Taliban lærer bort hat mot mennesker og mot demokratiet. Det er utdanningsinstitusjonene i sør som er mest angrepet. Stabiliseringsstyrken Provinsional Reconstruction Team (PRTene) i nord bygger skoler som ikke angripes. Det er lite angrep i nord fordi det er lite Taliban-aktivitet der, fortalte utenriksministeren.

– Befolkningen søker sikkerhet hos Taliban

Det er stor avstand og liten tillit mellom myndighetene og befolkningen i Afghanistan. Det betyr at mye ansvar faller på NATO. Det sa Mujtaba Mastoor, landsstyreleder i Afghansk ungdomsforening i Norge på Forsvarets seminar om Afghanistan.

Vender seg mot Taliban

Oberstløytnant Tormod Heier i Forsvarsdepartementet mener Afghanistan mangler evne til politisk styring på regionalt og lokalt nivå. I tillegg er de som styrer både korrupte og inkompetente. - Det opprettholder fattigdom, noe som er et mål for Taliban fordi det gir et stort rekrutteringsgrunnlag, sa Heier. Han forteller at i Afghanistan har folk personlige kontakter og nettverk i både talibangrupperinger og i sentralmakten. Folk knytter seg til dem som kan gi sikkerhet. - Manglende gjenoppbygging og underutvikling av det sivile samfunnet setter myndighetene i et dårlig lys, mens manglende offensiv tyngde, at man må trekke seg ut, gjør at befolkningen heller ikke kan stole på ISAF som leverandør av sikkerhet, utdypet Heier.

Sikkerhets-vakuum

Heier mener at ISAFs militære operasjoner mangler offensiv tyngde. Utholdenheten er så lav at når personellet trekker seg ut for å hvile i leir, har man ikke nye styrker å sette inn. Det gjør at befolkningen ikke kan stole på ISAF som leverandør av sikkerhet og befolkningens tillit vendes mot Taliban. - Hvis man ikke har en plan for dette vakuumet er det bedre å ikke gå inn, mente Heier.

Optimistisk minister

Afghanistans utenriksminister, doktor Rangin Dadfar Spanta, mener utviklingen i Afghanistan går riktig vei. - For seks år siden var Afghanistan totalt ødelagt av invasjon og indre splid. Nå er alt annerledes. Vi har demokratiske institusjoner og friheter nytes. Det er historisk for oss. Barn går på skole og millioner av flyktninger vender hjem. Det er fortsatt en stund til de kan nyte alle friheter, friheter dere i vesten tar for gitt, men det vil bli bedre med tid og innsats, sa Spanta.

Bell med to Dillon-mitraljører for egenbeskyttelse av MEDEVAC-helikoptret ved eventuelle evakueringsoppdrag i potensielt farlige områder.

Styrkesjef Oberstløytnant Tom Snedal.

INTENS OPTRE

for Afghanistan

Snart sendes Norges første ambulansehelikopter til PRT styrken i Meymaneh, Afghanistan. Det første bidraget kommer fra 339 skvadronen.
– Jeg tror det betyr mye for soldatenes psyke at de har oss i ryggen, og vi vil støtte de så godt vi kan, sier skvadronsjef Tom Snedal.

Faksimile fra Offisersbladet nr. 3/07.

Av **Caroline Lunde** og **Torbjørn Kjosvold**, Forsvarets mediesenter

Sent i desember kom oppdraget som har gjort dagene lange og hektiske for personellet i 339 skvadronen de siste månedene. 1.april sender de tre helikoptre med både fly- og sanitetspersonell til PRT styrken i Afghanistan.

– Vi fikk oppdraget på kort varsel, men med et svært godt fokus på oppdraget er vi klare for å reise ned, sier skvadronsjef 339, oberstløytnant Tom Snedal.

Bidraget er estimert til å være i 18 måneder hvor helikopterskvadronene 339 på Bardufoss, og 720 på Rygge, vil rullere på å bidra med helikoptre i seks måneder av gangen.

Intens opptrening

De siste ukene har skvadronen trent

oppdragsspesifikt på både medisinsk evakuering og egenbeskyttelse for å være klare til avreise. Ved utrykning flyr det alltid ut to helikoptre. Et er utstyrt som ambulansehelikopter og ett for å selvforsvar.

– For første gang siden den kalde krigen har vi våpen montert på helikoptrene. Det gjør oss bedre i stand til å beskytte oss selv, forklarer Snedal.

Nytt oppdrag, erfarent personell

Selv om dette bidraget er nytt av sitt slag er ikke personellet fra 339 nybegynnere. Over halvparten har erfaring fra tidligere internasjonale bidrag. Siden skvadronen fikk helikoptrene av typen Bell 412 har de deltatt i tre internasjonale operasjoner. Ett bidrag i Bosnia og to i Kosovo. Dette blir det fjerde.

– Vi er som poteten, vi kan brukes til alt. Vi benyttes ikke til de samme typer

oppdrag hver gang, så litt kruttoppfinning blir det nok denne gangen også, sier skvadronsjefen.

En moralsk støtte til soldatene

Tidligere har PRT'en hatt en avtale med tysk sanitet som stod for medisinsk evakuering av skadede soldater.

– Tysk sanitetspersonell har gjort en flott jobb, men det å ha norsk sanitetspersonell tror jeg vil fungere som en moralsk støtte for soldatene, sier koordinerende sanitetsoffiser, løytnant Torbjørn.

Kjedsomhet som den største utfordringen

Sanitetsoffiseren gleder seg til å reise ned, men han håper at de slipper å rykke ut:

– Vår jobb er å evakuere skadet personell, derfor håper vi på at vi ikke får noen oppdrag i det hele tatt, konstaterer løytnanten.

Våre Bell helikoptere har gått gjennom en omfattende ombygging, med medisinskutrustning, såvel som pansring og montering av mitraljøser for egenbeskyttelse. FLO har gjort en fantastisk innsats for å få alt klart til avreise i april.

NING

Helikopterne jobber i par. Ett for medisinskevaktering, og ett for beskyttelse.

God egenbeskyttelse med «doorgunners».

Av John Berg,
forsvarsanalytiker

ANA deployerer mot Taliban

ANA (Afghan National Army) deployerer i løpet av våren mot Talibanens sterkeste områder i det sørlige av landet. I løpet av det siste året er de trente styrkene i ANA økt fra 30.000 til 70.000 mann og utstyret er blitt bedre, hevder afghanerne. De mest presserende materiellbehovene oppgis i dag til stridsvogner, oppklaringskapasiteter og luftstøtte, både transport, rekognosering og strike.

Samtidig deployerer USAs 24th Marine Expeditionary Unit (MEU) og 2nd Battalion, 7th Marine Regiment (2/7) til ISAF. 24th MEU med ca. 2200 personell deployerer til sør mens 2/7 deployerer ca. 1000 personell for å bistå ANA. Marinekorps enhetene kommer trolig med CH-53E, CH-46E og UH-1N transporthelikoptre, AV-8B Harrier nærstøttefly og AH-1W Super Cobra angrepshelikoptre, M1A1 Abrams stidsvogner, M777A2 155 mm tauet feltartilleri og annen utrustning.

«Luftkamp» F-22 vs. JSF

USAs forsvarsminister Robert Gates har advart Kongressen om at en økning av produksjonen av superjageren Lockheed Martin F-22 Raptor, kan komme til å gå på bekostning av Lockheed Martin F-35 Lightning II JSF (Joint Strike Fighter). USAs Flyvåpen har aldri slått seg helt til ro med at antallet F-22 er fastsatt til 183 og fastholder at behovet er 381. I Kongressen har 28 senatorer og 68 representanter skrevet brev til Gates der de ber om at antallet F-22 økes som en konsekvens av stigende problemer med de gamle F-15 jagerne.

Flyvåpenet synes i første omgang å ønske seg ytterligere 20 F-22. Gates sier at unit cost for F-22 nå er 140 millioner dollar mens F-35 trolig vil ligge på ca. 77 millioner dollar. Dette indikerer at det kan ryke to F-35 for hver F-22 som produseres ut over 183.

USAs Flyvåpens plantall for F-35 JSF er 1763 fly. Det er imidlertid lite trolig at dette vil bli nådd fordi trange budsjetter har tvunget plantallet for årlige leveranser ved full produksjon ned fra 110 til 48 fly. I praksis betyr det at USAs Flyvåpen vil bruke mer enn 40 år på å nå 1763 F-35. (Produksjon til US Navy, Marinekorpsset og partnerland kommer i tillegg til dette.)

Produksjonen av F-22 er planlagt å være fullført i 2011 og den opprinnelige planen har vært at F-35 da skal overta produksjonslinjen. Men F-35 kan bli forsinket og det har vært antydning i det minste fire nye F-22 for å holde linjen gående.

De eldre F-15 versjonene er i senere tid gjentatte ganger blitt satt på bakken grunnet betydelige trethetsproblemer.

«Ikke-dødelig» Stryker i Irak

USA har deployert tre Stryker 8 x 8 panservogner med ikke-dødelige våpen til Irak. FSEP (Full Spectrum Effects Platform) Strykerne er utrustet med høytalere, laser blendere og flomlys og er tiltenkt roller i opptrappingssituasjoner.

Aegis skjøt ned satellitt

Det var storebroren til Nansen-klasse fregattenes Aegis combat system med SPY-1 radar som i februar skjøt ned en ødelagt amerikansk etterretningssatellitt over Stillehavet. En modifisert Standard Missile SM-3, siste versjon av de store Standard Missile luftvernmissilene (som Nansen-lassen ikke har, i hvert fall ikke foreløpig) som traff satellitten i ca. 247 km høyde.

Det var Ticonderoga-klasse Aegis krysseren USS Lake Erie som skjøt. Den første i klassen, USS Ticonderoga, ble sjøsatt i 1981 og ble operativ i 1981. USS Lake Erie er av en forbedret serie og ble operativ i 1993. De fleste Aegis fartøyene i US Navy er Arleigh Burke-klasse jagere.

Aegis og SPY-1 er således i utgangspunktet 30 år gamle systemer, men de er spesielt i senere år blitt dramatisk oppdaterte med bl.a. digital teknologi. Med SM-3 og de siste versjonene av SM-2 inngår Aegis i USAs sjøgående anti ballistisk missil forsvar. Andre Aegis-brukere i det østlige Stillehav, Japan og Sør-Korea og i fremtiden Australia, inngår også i denne anti-missil kapasiteten i regionen, mot truslene fra først og fremst Nord-Koreas og Irans ballistiske missiler.

I følge US Navy er indikasjonene at SM-3 missilet traff rett i, eller nær ved satellittens 500 kg tunge drivstofftank med det skadelige stoffet hydrazine. I følge det som foreløpig foreligger, var det SM-3-ens programvare som var modifisert, fordi dette missilets IIR (Imaging Infrared) sensor er optimalisert for å treffe ballistiske missiler. Det fremgår ikke om f.eks. stridshodet var redusert for å lette SM-3-en slik at denne kunne nå opp i tilstrekkelig høyde og om elektroniske motmidler etc. var tatt ut. Rent operativt, i stridssituasjoner, er modifikasjonen inkompatibel med Aegis combat systemets rolle, hevder US Navy.

Svenskene terminerer SEP

Svenske BAE Systems Hägglunds har måttet terminere utviklingen av sitt nye panserkjøretøy SEP (Splitterskyddad EnhetsPlattform). Budsjettkutt og mangel på en internasjonal partner oppgis som hovedårsaker til at det fremtidsrettede kjøretøyet, med bl.a. HED (Hybrid Electric Drive) ikke blir tatt videre fremover.

Den viktigste årsaken er nok at til tross for at britiske BAE Systems eier Hägglunds, kom SEP ikke med i briternes konkurranse om en ny panserkjøretøy familie for fremtidens nettverkbaserte krigføring, FRES (Future Rapid Effects System). De tre finalistene i FRES prosjektet er tyske ARTEC Boxer, sveitsisk-amerikanske General Dynamics-Mowag Piranha Evolution og franske Nexter (tidligere Giat) VBCI.

SEP har hittil kostet svenskene nærmere én milliard kroner. Det er mulig at svenskene nå begynner å se på finnenes nye Patria Armoured Modular Vehicle.

NFF grunnlagt 1963

NFF Norsk Flytteforbund

AA Flyttetjenester AS

Vestby Østre, 2420 Trysil
Tel 62455300
Faks 62455301
flytte@aaflytt.no

Christiania Transport-Bureau AS

Ensjøvn 12,
0655 Oslo
Tel 22683107
Faks 22681107
rolfj@christiania-transport.no

Hasselberg Transport AS

Håndverkervn 8,
9018 Tromsø
Tel 77633333
Faks 77635558
firmapost@hasselberg.no

Kongstein & Sønn AS

Thranesgt 2,
3187 Horten
Tel 33041128
Faks 33043324
post@kongstein.no

Kristiania Visergutkontor AS

Verkseier Furulundsv 21,
0668 Oslo
Tel 22151555
Faks 22151563
visergut@kvk.no
www.kvk.no

Kaarvands Transport

Brøttemsvien 147,
7072 Heimdal
Tel 72889500
Faks 72889501
post@kaarvands.no

Rekdal Transport AS

Breivika Industriv. 41,
6018 Ålesund
Tel 70143070
Faks 70155007
post@rekdal-transport.no
www.rekdaltransport.no

Skullerud Flyttebyrå AS

Råbekk svingen 1 A,
1617 Fredrikstad
Tel 69392000
Faks 69397340
firmapost@skflytte.no
www.skflytte.no

H K Solberg AS Transport

Boks 4033,
4606 Kristiansand,
Tel 38044111
Faks 38044315
post@hk-solberg.no
www.hk-solberg.no

Stavanger Flyttebyrå AS

Dusavikveien 21,
4007 Stavanger
Tel 51530475
Faks 51524907
stavanger.flyttebyra@c2i.net

Vinjes Transport AS

Østre Rosten 98 B,
7075 Tiller,
Tel 72900900
Faks 72900939
flytting@vinjes.no
www.vinjes.no

Wergeland AS

Hjortlandsveien 1,
5134 Flaktveit
Tel 55535600
Faks 55535640
wergeland@wergeland.biz
www.haukedal.no

Zachariassen

Transport&Flytteservice as

Straumfjellsvn 9,
5353 Straume
Tel 5631 2121
Faks 5631 2120
info@zachariassen-transport.no
www.zachariassen-transport.no

**FLYTTHING ER EN TILLITSSAK
– SE ETTER NFF LOGOEN**

NFF Norsk Flytteforbund
– Når kvalitet og service teller

www.flytteforbund.no • nff@flytteforbund.no • Postboks 13 Hovseter, 0705 Oslo

Benytt medlemsfordelen din!

Årlig rabatt

Som medlem i BFO får du en årlig rabatt på mobilabonnementet ditt. Beløpet varierer med abonnementstype.

÷540,-

ActiveTalk

Månedspris	129,-
Minuttpris	0,89
SMS	0,69
MMS	1,99

Gjelder samtaler i Norge. Startpris kr 0,59

NetCom ActiveTalk
kr 540,- i årlig rabatt
- for deg som ringer mye.

÷270,-

YoungTalk

Månedspris	0,-*
Minuttpris	1,49
SMS	0,69
MMS	1,99

• Inkluderer 30 SMS per måned
• Inkluderer 10 MMS per måned
• Betal 200 kr per mnd og ring for hele beløpet

Gjelder samtaler i Norge. Startpris kr 0,69

NetCom YoungTalk
kr 270,- i årlig rabatt
- for deg som ønsker kontroll.

÷200,-

SmartTalk

Månedspris	0,-
Minuttpris	0,54
SMS	0,59
MMS	1,99

• Abonnementet forutsetter eFaktura

Gjelder samtaler i Norge. Startpris kr 0,69

NetCom SmartTalk
kr 200,- i årlig rabatt
- alltid vår billigste minuttpris.

Hvis du velger å binde deg for 12 måneder så kan du i tillegg velge mellom en rabatterte telefon eller ringetid. Med ringetid får du opptil kr 1200,- i avslag på telefonregningen i tillegg til den årlige rabatten. BFO-medlemmer har alltid fri etablering. For flere gode tilbud og bestilling, gå inn på bfo.netcom.no eller ring 984 49 900. Gjelder også deg som allerede er NetCom kunde.

NetCom Trådløs Familie

Nå koster det **INGENTING** verken å ringe, sende SMS eller MMS til hverandre.

Ring familiemedlemmene i hele Norge uten at det koster noe. En NetCom Trådløs Familie kan ha inntil 6 medlemmer. Alle NetCom Trådløs Familie medlemmene kan benytte seg av BFOs avtale med NetCom.

